

Klasa: 711-01/11-01/04

Urbroj: 5030109-11-4

Zagreb, 1. srpnja 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o sudovima za mladež

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 129. u vezi sa člankom 151. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o sudovima za mladež.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, te Tatijanu Vučetić, mr. sc. Zorana Pičuljana i Baricu Novosel, državne tajnike u Ministarstvu pravosuđa.

PREDSJEDNICA

Jadranka Kosor, dipl. iur.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SUDOVIMA ZA MLADEŽ

Zagreb, srpanj 2011.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SUDOVIMA ZA MLADEŽ

DIO PRVI

UVODNE ODREDBE

Sadržaj zakona Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se odredbe za mlade počinitelje kaznenih djela (maloljetnike i mlade punoljetnike) u materijalnom kaznenom pravu, odredbe o sudovima, o kaznenom postupku i o izvršenju sankcija, te propisi o kaznenopravnoj zaštiti djece.

Dob počinitelja Članak 2.

Maloljetnik je osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila četrnaest, a nije navršila osamnaest godina života, a mlađi punoljetnik je osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila osamnaest, a nije navršila dvadeset i jednu godinu života.

Primjena općeg prava Članak 3.

Odredbe Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku, Zakona o sudovima, Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, zakona kojima se uređuje izvršenje sankcija za kaznena djela i drugi opći propisi primjenjuju se samo ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Hitnost postupka Članak 4.

Kazneni postupak prema maloljetniku, protiv mlađeg punoljetnika i u predmetima kaznenopravne zaštite djece, je hitan.

DIO DRUGI

MALOLJETNICI

I. Kaznenopravne odredbe 1. Opće odredbe

Vrste sankcija Članak 5.

(1) Maloljetnicima se za počinjena kaznena djela kao sankcije izriču odgojne mjere i maloljetnički zatvor, a uz uvjete predviđene ovim Zakonom i sigurnosne mjere.

(2) Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći odgojne mjere i sigurnosne mjere.

(3) Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), mogu se izreći odgojne mjere i sigurnosne mjere, a uz uvjete predviđene ovim Zakonom, maloljetnički zatvor.

Svrha maloljetničkih sankcija **Članak 6.**

(1) Svrha je odgojnih mjera da se pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće i stručne naobrazbe maloljetnog počinitelja kaznenog djela utječe na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti radi suzdržavanja od ponovnog činjenja kaznenih djela.

(2) Svrha je maloljetničkog zatvora da se poduzimanjem mjera odgoja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja maloljetnog počinitelja kaznenog djela utječe na daljnji razvoj njegove ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti radi suzdržavanja od ponovnog činjenja kaznenih djela, kao i da se utječe na ostale da ne čine kaznena djela.

2. Odgojne mjere

Vrste odgojnih mjera **Članak 7.**

(1) Odgojne mjere jesu:

- 1) sudski ukor,
- 2) posebne obveze,
- 3) pojačana briga i nadzor,
- 4) pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi,
- 5) upućivanje u disciplinski centar,
- 6) upućivanje u odgojnu ustanovu,
- 7) upućivanje u odgojni zavod,
- 8) upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu.

(2) Odgojne mjere iz točaka 1. i 2. stavka 1. ovog članka izriču se kad je potrebno utjecati na maloljetnikovu ličnost i ponašanje mjerama upozorenja, usmjeravanja ili drugim primjerenim mjerama, a odgojne mjere iz točaka 3. i 4. stavka 1. (mjere pojačanog nadzora) kad za maloljetnikov odgoj i razvoj treba poduzeti trajnije mjere uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć, a nije potrebno maloljetnikovo izdvajanje iz njegove životne sredine.

(3) Odgojna mjera iz točke 5. stavka 1. ovog članka izriče se prema maloljetniku kojeg je potrebno za kraće vrijeme izdvojiti iz njegove životne sredine i utjecati na njegovu ličnost i ponašanje kratkotrajnim i intenzivnim odgojnim tretmanom usmjerenim na razvijanje odgovornosti prema sebi i drugima, ili stvoriti osnovu za primjenu mjera pojačanog nadzora.

(4) Odgojne mjere iz točaka 6. do 8. stavka 1. ovog članka (zavodske mjere) izriču se kad prema maloljetniku treba poduzeti trajnije i intenzivnije odgojne mjere ili mjere liječenja uz izdvajanje iz njegove životne sredine. Zavodske mjere primjenjuju se kao krajnje sredstvo i smiju trajati, u granicama određenim ovim Zakonom, samo koliko je potrebno da bi se ostvarila svrha odgojnih mjera.

Izbor odgojne mjere **Članak 8.**

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir maloljetnikovu dob, njegovu psihofizičku razvijenost i osobine; težinu i narav počinjenoga djela, pobude iz kojih i okolnosti u kojima je

djelo počinio, ponašanje nakon počinjenog djela i osobito je li, ako je to mogao, pokušao spriječiti nastupanje štetne posljedice ili nastojao popraviti počinjenu štetu, odnos prema oštećeniku i žrtvi; njegove osobne i obiteljske prilike; je li i prije činio kaznena djela i je li mu već bila izrečena maloljetnička sankcija; sve okolnosti koje utječu na izbor takve odgojne mjere kojom će se najbolje ostvariti svrha odgojnih mjera.

Sudski ukor **Članak 9.**

(1) Sudski ukor izriče se ako se iz maloljetnikova odnosa prema počinjenom kaznenom djelu i njegove spremnosti da ubuduće ne čini kaznena djela može zaključiti da će i samim prijekorom biti postignuta svrha odgojnih mjera.

(2) Pri izricanju sudskog ukora sud će predočiti maloljetniku društvenu neprihvatljivost i štetnost njegova ponašanja, posljedice koje ono može na njega imati, te da mu se u slučaju ponovnog počinjenja kaznenog djela može izreći teža sankcija.

Posebne obveze **Članak 10.**

(1) Sud maloljetniku izriče jednu ili više posebnih obveza, ako ocijeni da je primjerenim nalogima ili zabranama potrebno utjecati na maloljetnika i njegovo ponašanje.

(2) Sud može maloljetniku izreći obvezu:

- 1) da se ispriča oštećeniku,
- 2) da prema vlastitim mogućnostima popravi štetu nanесenu kaznenim djelom,
- 3) da redovito pohađa školu,
- 4) da ne izostaje s radnog mjesta,
- 5) da se osposobljava za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima,
- 6) da prihvati zaposlenje i u njemu ustraje,
- 7) da raspolaže приходима uz nadzor i savjet voditelja odgojne mjere,
- 8) da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja,
- 9) da se uzdrži od posjećivanja određenih lokala, odnosno priredaba i kloni društva određenih osoba koje na njega štetno utječu,
- 10) da se, uz suglasnost maloljetnikova zakonskog zastupnika, podvrgne stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti,
- 11) da se uključi u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade,
- 12) da sudjeluje na tečajevima za stručno osposobljavanje,
- 13) da bez posebnog odobrenja zavoda za socijalnu skrb u županiji ne može trajnije napustiti mjesto prebivališta ili boravišta,
- 14) da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača,
- 15) da se ne približava ili da ne uznemirava žrtvu,
- 16) druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo, osobne i obiteljske prilike maloljetnika.

(3) Pri izboru pojedinih obveza sud će voditi računa i o spremnosti maloljetnika da surađuje u njihovu ostvarivanju kao i o tome da one budu prilagođene njemu i uvjetima u kojima živi.

(4) Maloljetniku se ne smiju postavljati nerazumne i nemoguće obveze.

(5) Izrečene obveze mogu trajati najdulje do jedne godine.

(6) Sud može izrečene obveze naknadno izmijeniti ili obustaviti.

(7) U okviru obveze iz stavka 2. točke 2. ovog članka sud će odrediti opseg, oblike i način popravljivanja štete, no pri tome osobni rad maloljetnika ne smije trajati više od šezdeset sati unutar roka od tri mjeseca i mora biti tako raspoređen da ne ometa maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

(8) U okviru obveze iz stavka 2. točke 8. ovoga članka sud smije odlučiti da maloljetnik radi najviše do stotinu i dvadeset sati u razdoblju od šest mjeseci, i to tako da se ne ometa maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

(9) Zavod za socijalnu skrb u županiji prati ispunjenje obveza. Izvršenje obveza iz stavka 2. točaka 2., 8. i 10. ovoga članka provodi, uz nadzor i sudjelovanje suda, zavod za socijalnu skrb u županiji, a obveze iz stavka 2. točaka 14. i 15. ovog članka nadzire policija.

(10) Pri određivanju obveza iz stavka 2. ovoga članka sud će maloljetnika posebno upozoriti da zbog skrivljenog neispunjavanja obveza može biti upućen u disciplinski centar.

Pojačana briga i nadzor

Članak 11.

(1) Pojačanu brigu i nadzor sud će izreći kad ocijeni da odgoj i utjecaj roditelja ili skrbnika na ponašanje i razvoj maloljetnikove ličnosti nije dovoljan za ostvarenje svrhe odgojnih mjera već je potrebno poduzeti trajnije mjere odgoja uz brigu i nadzor nadležne službe.

(2) Služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora odredit će stručnu osobu koja će u suradnji s maloljetnikom, njegovim roditeljima, skrbnikom, tijelima socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, liječnicima i drugim stručnim osobama stalno utjecati na ličnost i ponašanje maloljetnika, brinuti se o njegovu liječenju i nadzirati ispunjenje njegovih obveza i dužnosti.

(3) Kad izrekne ovu mjeru, sud će i roditeljima ili skrbniku dati posebne upute i obvezati ih da u svemu surađuju sa stručnom osobom.

(4) Sud naknadno odlučuje o trajanju ove mjere, s tim da ono ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine.

(5) Pri izricanju ove odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza (članak 10.) ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

(6) Kad služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora utvrdi da roditelji ili skrbnik ne postupaju po posebnoj uputi i ne surađuju sa stručnom osobom, mora o tome izvijestiti državnog odvjetnika.

Pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi

Članak 12.

(1) Pojačanu brigu i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi sud će izreći kad ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera prema maloljetniku potrebno poduzeti trajnije i intenzivnije mjere odgoja, posebno obrazovanjem i radnim osposobljavanjem uz nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka, a nije ujedno potrebno potpuno i trajnije izdvajanje iz njegove životne sredine.

(2) Sud naknadno odlučuje o trajanju ove odgojne mjere, s tim da ono ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine.

(3) Pri izricanju ove odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza (članak 10. ovog Zakona) ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

Upućivanje u disciplinski centar **Članak 13.**

- (1) Sud će izreći mjeru upućivanja maloljetnika u disciplinski centar kad ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera potrebno kratkotrajno izdvajanje iz njegove životne sredine tijekom kojeg će odgovarajućim intenzivnim mjerama biti izvršen utjecaj na njegovu ličnost i ponašanje.
- (2) Maloljetnika kojemu je izrečena mjera iz stavka 1. ovog članka sud može uputiti u centar:
- na boravak šest sati dnevno subotom i nedjeljom u trajanju najmanje tri, a najdulje osam tjedana za redom,
 - na određeni broj sati tijekom dana u trajanju od najmanje četrnaest, a najdulje trideset dana,
 - na neprekidni boravak subotom i nedjeljom, u trajanju najmanje tri, a najdulje osam tjedana za redom,
 - na neprekidni boravak u trajanju od najmanje petnaest dana, a najdulje tri mjeseca.
- (3) Pri izricanju mjere iz stavka 1. ovog članka pazit će se da radi njezina izvršenja maloljetnik ne izostane s redovite školske nastave ili s radnog mjesta.
- (4) Boravak maloljetnika u centru mora biti ispunjen djelatnostima primjerenim njegovim osobinama i dobi, učenjem, korisnim radom koji odgovara njegovim sposobnostima i interesima, aktivnostima usmjerenim na razvijanje socijalnih vještina, te drugim odgojnim sadržajima usmjerenim na razvijanje odgovornosti prema sebi i drugima.
- (5) Sud može, dok traje mjera, izmijeniti prije donesenu odluku i maloljetniku odrediti boravak u disciplinskom centru u granicama određenim stavkom 2. ovog članka.
- (6) Uz odluku o upućivanju u disciplinski centar sud može izreći i mjere pojačanog nadzora (pojačana briga i nadzor i pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak).

Upućivanje u disciplinski centar zbog neizvršenja posebnih obveza ili dužnosti **Članak 14.**

Ako maloljetnik svojom krivnjom ne izvršava izrečene mu posebne obveze ili odbija ili na drugi način ometa izvršenje mjere pojačanog nadzora, sud može odlučiti da ga zbog toga uputi u disciplinski centar na neprekidni boravak u trajanju od najdulje mjesec dana.

Upućivanje u odgojnu ustanovu **Članak 15.**

- (1) Upućivanje u odgojnu ustanovu sud će izreći kad je maloljetnika potrebno odvojiti iz sredine u kojoj živi i uz pomoć, brigu i nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka omogućiti trajnije djelovanje na njegovu ličnost, ponašanje, razvoj i odgoj, osobito obrazovanjem i radnim osposobljavanjem.
- (2) Odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izvršava se u pravilu u ustanovi socijalne skrbi, a može se izvršavati i u udrugama specijaliziranim za djecu s problemima u ponašanju, sukladno njihovom pojedinačnom programu postupanja, a mjesto izvršavanja odgojne mjere moguće je prema procjeni stručnog tima promijeniti.
- (3) U odgojnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najdulje dvije godine, s tim da sud mora svakih šest mjeseci u sjednici vijeća ispitati ima li osnove obustaviti izvršenje ove mjere ili je zamijeniti drugom odgojnom mjerom (članak 18. stavak 2. ovog Zakona).

Upućivanje u odgojni zavod **Članak 16.**

(1) Upućivanje u odgojni zavod sud će izreći kad je maloljetnika nužno izdvojiti iz njegove životne sredine i prema njemu primijeniti pojačane mjere odgoja s obzirom na izražene poremećaje ponašanja i nedovoljnu spremnost da prihvati odgojne utjecaje. Kada odlučuje o izricanju ove mjere, sud će osobito uzeti u obzir težinu i narav počinjenog djela i okolnost jesu li prema maloljetniku prije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

(2) U odgojnom zavodu maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najdulje tri godine, s tim da sud mora svakih šest mjeseci u sjednici vijeća ispitati ima li osnove ovu mjeru obustaviti ili je zamijeniti drugom odgojnom mjerom (članak 18. stavak 2. ovog Zakona).

Upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu **Članak 17.**

(1) Prema maloljetniku s psihofizičkim oštećenjima sud može umjesto upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojni zavod izreći mjeru upućivanja u posebnu odgojnu ustanovu.

(2) Ova mjera može se izreći i umjesto sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja ako se u posebnoj odgojnoj ustanovi može osigurati liječenje maloljetnika i time postići svrha ove sigurnosne mjere.

(3) Maloljetnik ostaje u posebnoj odgojnoj ustanovi dok je to potrebno radi njegovog liječenja, zaštite ili osposobljavanja, ali ne dulje od tri godine.

(4) Sud mora svakih šest mjeseci u sjednici vijeća ispitati potrebu daljnjeg izvršavanja ove odgojne mjere.

Obustava izvršenja i zamjena odluke o odgojnim mjerama **Članak 18.**

(1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi očito utjecale na izbor mjere, sud može izvršenje izrečene mjere obustaviti ili izrečenu mjeru zamijeniti drugom mjerom.

(2) Sud može tijekom izvršenja odgojne mjere, s obzirom na postignuti uspjeh, obustaviti mjeru ili je zamijeniti mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera, i to uz ova ograničenja:

1) mjera pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi ne može se obustaviti, a niti zamijeniti drugom mjerom, prije isteka roka od šest mjeseci,

2) mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ne može se obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka tog roka može se zamijeniti samo mjerom pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi ili upućivanja u odgojni zavod ili u posebnu odgojnu ustanovu,

3) mjera upućivanja u odgojni zavod ne može se obustaviti prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka tog roka može se zamijeniti samo upućivanjem maloljetnika u odgojnu ustanovu ili upućivanjem u posebnu odgojnu ustanovu.

(3) U slučajevima kada stručni radnik zavoda za socijalnu skrb u županiji obavijesti sud i predloži da je potrebna hitna promjena mjere zbog nesvrhovitosti njezinog daljnjeg provođenja u smislu odgojnog utjecaja, razloga ugroženosti sigurnosti maloljetnika i sredine u kojoj se mjera izvršava, sud mora u roku od 72 sata održati ročište na kojem će odlučiti o mjeri.

Učinak maloljetničkog zatvora i zatvora na izvršenje odgojne mjere

Članak 19.

Ako nakon izricanja odgojne mjere ili tijekom njezina izvršenja bude za novo kazneno djelo izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili kazna zatvora od najmanje godinu dana, odgojna mjera neće se početi izvršavati, a ako je izvršenje započeto, obustavit će se čim započne izdržavanje zatvorske kazne. Ako je izrečena kazna zatvora ili maloljetničkog zatvora manja od jedne godine, sud će o presudi izvijestiti sud za mladež koji je u prvom stupnju izrekao odgojnu mjeru i koji će odlučiti hoće li se nakon izdržane kazne odgojna mjera izvršavati.

Ponovno odlučivanje o odgojnoj mjeri

Članak 20.

(1) Ako je od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena druga odgojna mjera više od šest mjeseci, a da izvršenje nije ni započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pritom sud može odlučiti da se izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili zamijeni nekom drugom mjerom.

(2) Sud će nakon pribavljenog mišljenja ustanove u kojoj se mjera izvršavala tako postupiti i kad je izvršenje zavodske mjere bilo započeto, ali se zbog bijega maloljetnika ili iz nekoga drugog razloga mjera nije izvršavala dulje od šest mjeseci.

Uvjetni otpust u tijeku izvršenja zavodske mjere

Članak 21.

(1) Sud može uvjetno otpustiti maloljetnika kojemu je izrečena zavodska mjera ako se mjera izvršava najmanje šest mjeseci. Takvu odluku sud može donijeti samo ako se na osnovi postignutog uspjeha u odgoju može opravdano očekivati da će se maloljetnik u sredini u kojoj bude živio dobro ponašati, nastaviti školovanje ili rad i da neće činiti kaznena djela.

(2) Sud može za vrijeme uvjetnog otpusta maloljetniku izreći mjere pojačanog nadzora i jednu ili više posebnih obveza.

(3) Sud može opozvati uvjetni otpust ako maloljetnik počini novo kazneno djelo, izbjegava školu ili zaposlenje, ne drži se izrečenih obveza u okviru mjere pojačanoga nadzora, ili se u sredini u kojoj živi tako loše ponaša da očito nema opravdanog razloga za njegov boravak izvan zavoda. U tom slučaju vrijeme provedeno na prijevremenom otpustu neće se uračunati u vrijeme trajanja odgojne mjere (članak 15. stavak 3., članak 16. stavak 2. i članak 17. stavak 3. ovog Zakona).

(4) Uvjetni otpust traje najdulje do isteka zakonskog roka trajanja izrečene zavodske mjere ili dok sud ovu mjeru ne obustavi od izvršenja ili je zamijeni drugom mjerom.

Izricanje odgojnih mjera za stjecaj kaznenih djela

Članak 22.

(1) Za kaznena djela u stjecaju sud će izreći jedinstvenu odgojnu mjeru za sva djela.

(2) Prema odredbi iz stavka 1. ovog članka sud će postupiti i kad nakon izrečene odgojne mjere utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njezina izricanja počinio neko kazneno djelo.

Podaci iz evidencije o odgojnim mjerama

Članak 23.

- (1) Podaci iz evidencije o izrečenim odgojnim mjerama mogu se dati samo državnom odvjetništvu i sudu povodom novog postupka za kazneno djelo prema evidentiranoj osobi kao i tijelima koja izvršavaju odgojnu mjeru.
- (2) Podaci o izrečenoj odgojnoj mjeri brišu se iz evidencije nakon proteka roka od tri godine od dana kad je prestalo izvršenje odgojne mjere, odnosno naknadno izrečene odgojne mjere, u svakom slučaju kad evidentirana osoba navrší dvadeset i četiri godine života.
- (3) Ako evidentirani bude u međuvremenu osuđen na kaznu zatvora ili maloljetničkog zatvora, podaci o odgojnoj mjeri brisat će se iz evidencije kad proteknu rehabilitacijski rokovi određeni zakonom.

3. Maloljetnički zatvor

Posebnost maloljetničkog zatvora

Članak 24.

- (1) Maloljetnički zatvor je kazna lišenja slobode s posebnostima u odnosu na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj sankcije.
- (2) Maloljetnički se zatvor može izreći starijem maloljetniku za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora tri godine ili teža kazna, kad s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru, već je potrebno kažnjavanje.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Članak 25.

- (1) Maloljetnički zatvor ne može biti kraći od šest mjeseci ni dulji od pet godina, a izriče se na pune godine i mjesece. Ako je za kazneno djelo propisana kazna dugotrajnog zatvora, ili se radi o stjecaju najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od deset godina, maloljetnički zatvor može trajati do deset godina.
- (2) Sud ne može maloljetnički zatvor odmjeriti u duljem trajanju od propisane kazne za počinjeno djelo, ali nije obvezan na najmanju propisanu mjeru te kazne.
- (3) Pri odmjeravanju kazne maloljetničkog zatvora sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu na visinu kazne (članak 56. Kaznenog zakona), imajući pritom posebno na umu stupanj zrelosti maloljetnika, vrijeme koje je potrebno za njegov odgoj, obrazovanje i stručno osposobljavanje.
- (4) Svako lišenje slobode u svezi s kaznenim djelom uračunava se u izrečenu kaznu maloljetničkog zatvora.

Izricanje maloljetničkog zatvora za stjecaj kaznenih djela

Članak 26.

- (1) Za stjecaj kaznenih djela sud će izreći jedinstvenu kaznu maloljetničkog zatvora, u granicama iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona bez prethodnog utvrđivanja kazne za svako pojedino djelo. Ako smatra da za neko djelo maloljetnika treba kazniti, a za druga djela izreći mu odgojnu mjeru, izreći će samo kaznu maloljetničkog zatvora.

(2) Kad sud nakon izricanja kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije izricanja te kazne počinio neko kazneno djelo, postupit će po odredbi stavka 1. ovoga članka.

Uvjetni otpust iz maloljetničkog zatvora

Članak 27.

(1) Osuđenik na kaznu maloljetničkog zatvora može biti uvjetno otpušten ako je izdržao najmanje jednu trećinu kazne. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može izreći mjere pojačanog nadzora i posebne obveze. Uvjetni otpust traje do isteka vremena za koje je kazna izrečena.

(2) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci ili maloljetničkog zatvora od šest mjeseci.

Pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora

Članak 28.

(1) Sud može izreći da je maloljetnik kriv za kazneno djelo i istodobno pridržati izricanje kazne maloljetničkog zatvora kad smatra da se izricanjem krivnje i prijetnjom naknadnog izricanja kazne može počinitelja odvratiti od daljnjih kaznenih djela. Sud može maloljetniku, uz pridržaj, izreći odgojne mjere pojačanog nadzora, upućivanja u disciplinski centar i jednu ili više posebnih obveza koje ne mogu trajati dulje od vremena provjeravanja.

(2) Sud određuje da maloljetniku može biti naknadno izrečen maloljetnički zatvor ako za vrijeme što ga odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od tri godine (vrijeme provjeravanja), počini novo kazneno djelo ili ako se protivi provođenju odgojnih mjera.

(3) Sud može uz pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora maloljetniku postaviti uvjet da se podvrgne izrečenoj sigurnosnoj mjeri obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti ili zabrani upravljanja motornim vozilom.

Naknadno izricanje maloljetničkog zatvora

Članak 29.

(1) Maloljetniku kojem je pridržano izricanje kazne maloljetničkog zatvora, sud će, koji vodi postupak zbog novog kaznenog djela, počinjenog prije isteka vremena provjeravanja, izreći kaznu za prije počinjeno kazneno djelo, ako ocijeni da je to potrebno radi odvratanja maloljetnika od daljnjih kaznenih djela.

(2) Sud može naknadno izreći maloljetnički zatvor maloljetniku koji se ustrajno suprotstavlja provođenju izrečene odgojne mjere, ili se bez opravdanog razloga ne podvrgne sigurnosnoj mjeri izrečenoj uz pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora.

(3) Pri izricanju jedinstvene kazne postupit će se prema odredbama o odmjeravanju kazne za stjecaj kaznenih djela.

(4) Ako u slučaju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka sud ne izrekne kaznu, odlučit će ostaju li na snazi izrečene odgojne mjere ili će izreći druge mjere.

(5) Kazna se može naknadno izreći najkasnije unutar jedne godine nakon proteka vremena provjeravanja.

Zastara izvršenja maloljetničkog zatvora

Članak 30.

Kazna maloljetničkog zatvora ne može se izvršiti ako protekne:

- pet godina od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- tri godine od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- dvije godine od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju do tri godine.

4. Sigurnosne mjere

Primjena sigurnosnih mjera prema maloljetnicima

Članak 31.

(1) Prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela sud može uz odgojnu mjeru ili kaznu maloljetničkog zatvora primijeniti sigurnosne mjere, osim sigurnosne mjere zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti. Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može biti primijenjena samo prema starijem maloljetniku.

(2) Sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti traju do prestanka razloga zbog kojih su primijenjene, ali u svakom slučaju do prestanka izvršenja kazne maloljetničkog zatvora, protoka vremena provjeravanja primjenom pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora i izvršenja odgojnih mjera. U svim slučajevima sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti ne mogu trajati dulje od tri godine.

5. Posebne odredbe o zastari kaznenog postupanja i o materijalnopravnoj svrhovitosti

Djelo počinjeno u mlađoj maloljetnosti

Članak 32.

(1) Punoljetnoj osobi koja je navršila dvadeset i jednu godinu života ne može se suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mlađi maloljetnik.

(2) Punoljetnoj osobi koja u vrijeme suđenja nije navršila dvadeset i jednu godinu života može se suditi za kazneno djelo koje je počinila kao mlađi maloljetnik samo ako je za počinjeno djelo propisana kazna zatvora dulja od pet godina. Toj osobi sud može izreći samo zavodsku odgojnu mjeru. Prosuđujući hoće li i koju od tih mjera izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti iz vremena počinjenja djela, osobito težinu i narav djela, vrijeme koje je proteklo od njegova počinjenja, ponašanje počinitelja, obiteljske prilike, kako se počinitelj uključio u redoviti život i svrhu primjene mjere. Izrečena mjera može trajati do navršene dvadesetteće godine života počinitelja.

Djelo počinjeno u starijoj maloljetnosti

Članak 33.

(1) Punoljetnoj osobi može se za kazneno djelo koje je počinila kao stariji maloljetnik izreći odgojna mjera posebnih obveza, odgojna mjera pojačanoga nadzora i kazna maloljetničkog zatvora, a ako počinitelj u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života, i

zavodska odgojna mjera. Prosuđujući hoće li i koju od ovih sankcija izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti iz vremena počinjenja djela, osobito težinu i narav djela, vrijeme koje je proteklo od njegova počinjenja, ponašanje počinitelja, obiteljske prilike, kako se počinitelj uključio u redoviti život i svrhu što je treba postići tim sankcijama. Izrečene odgojne mjere mogu trajati do navršene dvadeseti treće godine života počinitelja.

(2) Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja navršila dvadeset i jednu godinu života, sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je osoba u vrijeme suđenja navršila dvadeset i tri godine života, sud će umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Kod izricanja kazne zatvora sud će kaznu zatvora odmjeriti u granicama propisanim u članku 25. ovog Zakona, a za stjecaj kaznenih djela i prema članku 26. stavku 1. ovog Zakona. Kazna zatvora ima u pogledu rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

6. Objavljivanje presude

Članak 34.

Odredba Kaznenog zakona o javnom objavljivanju presude ne primjenjuje se prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela.

II. Odredbe o sudovima i kaznenopostupovne odredbe

A. Sudovi za mladež

1. Opće odredbe

Članak 35.

U kaznenim predmetima maloljetnika sude sudovi za mladež (članak 37. stavci 1. i 2. ovog Zakona).

Članak 36.

Nadležnost suda za mladež prestaje s navršenom dvadeset trećom godinom počiniteljeva života.

2. Ustrojstvo, nadležnost i sastav sudova za mladež

Članak 37.

(1) U općinskim sudovima u sjedištu županijskog suda i u županijskim sudovima ustrojiti će se odjeli za mladež koji se sastoje od vijeća za mladež (članak 45. stavci 1. do 3. ovog Zakona) i sudaca za mladež (članak 45. stavak 7. ovog Zakona).

(2) U Vrhovnom sudu Republike Hrvatske ustrojiti će se vijeće za mladež (članak 45. stavak 5. ovog Zakona).

Članak 38.

Suci za mladež i državni odvjetnici za mladež moraju imati izraženu sklonost za odgoj, potrebe i probitke mladeži, te vladati osnovnim znanjima s područja kriminologije, socijalne pedagogije, psihologije mladih i socijalnog rada za mlade osobe.

Članak 39.

(1) Suce za mladež u općinskim i županijskim sudovima, vodeći računa o kriterijima iz članka 38. ovog Zakona, postavlja na vrijeme od pet godina, iz reda sudaca tih sudova, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(2) Državne odvjetnike za mladež, vodeći računa o kriterijima iz članka 38. ovog Zakona, postavlja na vrijeme od pet godina, iz reda državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika u tim državnim odvjetništvima, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

(3) Nakon isteka pet godina, sudac, odnosno državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika može biti ponovno postavljen za suca za mladež odnosno za državnog odvjetnika za mladež.

Članak 40.

Suce vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske, vodeći računa o kriterijima iz članka 38. ovog Zakona, određuje godišnjim rasporedom poslova predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a zamjenika državnog odvjetnika koji postupava pred tim vijećem, vodeći računa o kriterijima iz članka 38. ovog Zakona, određuje godišnjim rasporedom poslova Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Članak 41.

(1) U vijećima za mladež (članak 37. stavak 1. ovog Zakona) u suđenju sudjeluju suci porotnici za mladež.

(2) Suci porotnici za mladež imenuju se iz reda profesora, učitelja, odgojitelja i drugih osoba koje imaju radnog iskustva u stručnom odgojnom radu s mladim osobama.

Članak 42.

Pri odjelima za mladež županijskih sudova postoji sudac istrage za mladež kojeg određuje, vodeći računa o kriterijima iz članka 38. ovog Zakona, predsjednik županijskog suda godišnjim rasporedom poslova.

Članak 43.

(1) Sudovi iz članka 37. stavka 1. ovog Zakona i državna odvjetništva koja pred njima postupaju, imaju stručne suradnike: socijalne pedagoge, socijalne radnike i psihologe.

(2) Stručni suradnici u sudu na sjednici vijeća ili na raspravi daju stručno mišljenje o vrsti sankcije koju bi bilo opravdano izreći, prikupljaju podatke o uspješnosti izvršenja odgojne mjere, daju mišljenje vijeću za mladež o potrebi obustave ili zamjene odgojne mjere i obavljaju druge radnje prema uputi suca za mladež. Stručni suradnici u državnom odvjetništvu prikupljaju podatke i daju stručno mišljenje potrebno za donošenje odluka iz nadležnosti državnog odvjetnika.

Članak 44.

Za suđenje u kaznenim predmetima maloljetnika iz nadležnosti svih općinskih sudova s područja istog županijskog suda nadležan je općinski sud u sjedištu tog županijskog suda.

Članak 45.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda sudi u sastavu od jednog suca za mladež i dva suca porotnika za mladež.

(2) U sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, vijeće za mladež općinskog suda odlučuje izvan sjednice vijeća iz članka 84. i 85. ovog Zakona i rasprave.

(3) Vijeće za mladež županijskog suda sudi u prvom stupnju u sastavu od jednog suca za mladež i dva suca porotnika za mladež, u drugom stupnju sudi u sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež.

(4) U sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, vijeće za mladež županijskog suda odlučuje izvan sjednice vijeća iz članka 84. i 85. ovog Zakona i rasprave.

(5) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje u drugom stupnju u sastavu od tri suca. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske sastavljeno je po općim propisima.

(6) U sastavu vijeća za mladež suci porotnici ne smiju biti istog spola.

(7) Sudac za mladež općinskog i županijskog suda provodi radnje u prethodnom postupku, predsjednik je vijeća za mladež i obavlja druge poslove u postupku prema maloljetnicima.

Članak 46.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda u sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, odnosno vijeće za mladež županijskog suda u sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, odlučuje izvan sjednice vijeća i izvan rasprave (članak 45. stavak 2., odnosno članak 45. stavak 4. ovog Zakona) u slučajevima kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano odlučivanje izvanraspravnog vijeća općinskog suda, odnosno izvanraspravnog vijeća županijskog suda

(2) O žalbi protiv rješenja suca za mladež općinskog suda, o neslaganju između suca za mladež općinskog suda i državnog odvjetnika odlučuje vijeće za mladež općinskog suda iz članka 45. stavka 2. ovog Zakona. O žalbi protiv rješenja suca za mladež županijskog suda, o neslaganju između suca za mladež županijskog suda i državnog odvjetnika odlučuje vijeće za mladež županijskog suda iz članka 45. stavka 4. ovog Zakona.

(3) Vijeće za mladež županijskog suda u sastavu od tri suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske u sastavu od tri suca, odlučuje u slučajevima kad je ovim Zakonom propisano da odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

Članak 47.

Mjesno je nadležan za postupak prema maloljetniku, u pravilu, sud njegova prebivališta, a ako maloljetnik nema prebivalište ili ono nije poznato - sud maloljetnikova boravišta. Postupak se može provesti pred sudom boravišta maloljetnika koji ima prebivalište ili pred sudom mjesta izvršenja kaznenog djela ako je očito da će se pred tim sudom lakše provesti postupak.

B. Postupak prema maloljetnicima

1. Opće odredbe

Članak 48.

(1) U kaznenom postupku prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela koji nije navršio dvadeset tri godine života primjenjuju se odredbe ovoga Zakona, te odredbe Zakona o kaznenom postupku ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Odredbe članka 53., članka 54. stavaka 1. i 3., članka 55. i 56., članka 60. stavka 1., članka 63. do 68., članka 86. ovog Zakona ne primjenjuju se u postupku prema počinitelju koji je u vrijeme postupka navršio dvadeset i jednu godinu života.

Članak 49.

Kad je u postupku utvrđeno da osoba u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila četrnaest godina života, kaznena prijava bit će odbačena ili postupak obustavljen i podaci o djelu i počinitelju bit će dostavljeni zavodu za socijalnu skrb u županiji.

Članak 50.

(1) U postupku prema maloljetniku ovlaštenu tužitelj je državni odvjetnik.

(2) Za kaznena djela za koja se postupa po prijedlogu ili po privatnoj tužbi postupak se može pokrenuti ako je ovlaštena osoba stavila prijedlog za pokretanje postupka nadležnom državnom odvjetniku u roku od tri mjeseca od dana kad je saznala za kazneno djelo i počinitelja.

Članak 51.

U kaznenom postupku prema maloljetniku oštećenik ne može stupiti na mjesto tužitelja.

Članak 52.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o skraćenom postupku ne primjenjuju se u kaznenom postupku prema maloljetniku.

Članak 53.

(1) Maloljetniku se ne može suditi u odsutnosti.

(2) Pri ispitivanju maloljetnika i poduzimanju drugih radnji kojima je maloljetnik prisutan, postupat će se obazrivo, tako da, s obzirom na psihičku razvijenost i osobna svojstva maloljetnika, vođenje kaznenog postupka ne šteti razvoju njegove ličnosti.

Članak 54.

(1) Maloljetnik mora imati branitelja od prvog ispitivanja do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka, kod donošenja odluke o zamjeni odgojne mjere zavodskom odgojnom mjerom i kod naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora.

(2) Ako državni odvjetnik odlučuje prema načelu svrhovitosti maloljetnik može imati branitelja (članak 72. ovog Zakona).

(3) Ako u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sam maloljetnik ili osobe koje su ovlaštene na uzimanje branitelja u smislu odredbi Zakona o kaznenom postupku, ne uzmu branitelja, postaviti će mu ga po službenoj dužnosti sudac za mladež.

(4) Branitelj se postavlja iz reda odvjetnika sa izraženim sklonostima i osnovnim znanjima u području odgoja i skrbi za mlade osobe sa liste odvjetnika za mladež Hrvatske odvjetničke komore.

(5) Maloljetnikov branitelj može biti samo odvjetnik.

(6) Ako je maloljetnik ispitan bez prisutnosti branitelja, zapisnik i snimka ispitivanja maloljetnika ne mogu se upotrijebiti kao dokaz u postupku.

Članak 55.

(1) Maloljetnika se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih važnih okolnosti.

(2) Maloljetnika dovode bez vezivanja policijski službenici u civilnoj odjeći i u vozilu bez policijskih oznaka, osim ako to zbog okolnosti nije moguće.

(3) Iznimno, maloljetnika se može vezati ako se radi o opasnom počinitelju koji je sumnjiv da je počinio kazneno djelo s elementima nasilja.

(4) Dostava odluka i drugih dopisa maloljetniku obavlja se odgovarajućom primjenom odredaba članka 175. Zakona o kaznenom postupku time da ga poziva državni odvjetnik za mladež ili sudac za mladež. Maloljetniku se neće dostavljati odluke isticanjem na oglasnoj ploči suda, niti će se primjenjivati odredba članka 167. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 56.

Sudovi za mladež i državna odvjetništva izvješćuju zavod za socijalnu skrb u županiji kad u kaznenom postupku utvrđene činjenice i okolnosti upućuju na potrebu poduzimanja mjera radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika.

Članak 57.

(1) U postupku prema maloljetniku, uz ovlasti što ih izričito predviđaju odredbe ovoga Zakona, predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji ima pravo upoznati se s tijekom postupka, u tijeku tog postupka stavljati prijedloge i upozoravati na činjenice i dokaze koji su važni za donošenje ispravne odluke.

(2) O postupanju prema maloljetniku državni odvjetnik obavijestit će nadležni zavod za socijalnu skrb u županiji.

Članak 58.

Nitko ne može biti oslobođen dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje psihičke razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi (članak 78. ovog Zakona).

Članak 59.

Tijela koja sudjeluju u postupku prema maloljetniku i druga tijela i ustanove od kojih se traže obavijesti, izvješća ili mišljenja dužna su najhitnije postupiti kako bi se postupak što prije završio.

Članak 60.

- (1) Izvidi kaznenih djela i postupak prema maloljetniku su tajni.
- (2) Bez odobrenja nadležnog tijela ne može se objaviti sadržaj i tijek postupka prema maloljetniku niti odluka donesena u tom postupku.
- (3) Objaviti se može samo onaj dio postupka, odnosno samo onaj dio odluke za koji postoji odobrenje suda za mladež ili državnog odvjetnika za mladež, ali se tada ne smije navesti ime maloljetnika i ostali podaci na temelju kojih bi se moglo zaključiti o kojem je maloljetniku riječ.

2. Razdvojeni i jedinstveni postupak

Članak 61.

- (1) Kad je maloljetnik sudjelovao u počinjenju kaznenog djela zajedno s punoljetnom osobom, kazneni postupak prema maloljetniku provest će se odvojeno prema odredbama ovog Zakona.
- (2) Postupak prema maloljetniku može se iznimno spojiti s prethodnim ili kaznenim postupkom protiv punoljetne osobe i provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku, i to samo ako razdvajanje postupka nije nikako moguće bez štete za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome donosi vijeće za mladež nadležnog suda na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika. Protiv toga rješenja nije dopuštena žalba.
- (3) Kad se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne počinitelje, glede maloljetnika uvijek će se primijeniti odredbe članaka 53. do 60., 66., 67., 78. i 86. stavaka 2., 4. do 6. kad se na raspravi razjašnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, te članka 64., članka 88. stavka 5., članka 89. i 92. ovog Zakona, a ostale odredbe ovoga Zakona ako njihova primjena nije u suprotnosti s vođenjem spojenog postupka. U jedinstvenom postupku prethodni postupak provodi državni odvjetnik za mladež. Odluke iz nadležnosti suda donosi sudac za mladež, odnosno vijeće za mladež prema ovom zakonu.
- (4) Za suđenje u jedinstvenom postupku iz stavka 3. ovog članka nadležan je sud za mladež.
- (5) Vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sudi u sastavu od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano suđenje u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.
- (6) Vijeće za mladež drugostupanjskoga županijskog suda sudi u sastavu od tri suca od kojih je najmanje jedan sudac za mladež.
- (7) Izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež.
- (8) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje u drugom stupnju u sastavu od tri suca, a u vijeću sastavljenom od pet sudaca od kojih su tri suci vijeća za mladež, kada je Zakonom o kaznenom postupku propisano odlučivanje u vijeću od pet sudaca. Kad

odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, vijeće je sastavljeno po općim propisima.

Članak 62.

(1) Kad je ista osoba počinila neko kazneno djelo kao maloljetnik, a neko kao mladi punoljetnik ili neko kao odrasla osoba, provest će se jedinstveni postupak prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(2) U jedinstvenom postupku za neko kazneno djelo počinjeno u maloljetničkoj dobi i za neko kazneno djelo počinjeno u mlađoj punoljetničkoj dobi ili za neko kazneno djelo iz članka 113. ovog Zakona počinjeno u odrasloj dobi, za suđenje je nadležan sud za mladež, a u jedinstvenom postupku za neko drugo kazneno djelo počinjeno u odrasloj dobi, nadležan je sud po općim propisima.

3. Mjere osiguranja prisutnosti maloljetnika i druge mjere

Uhićenje i pritvor

Članak 63.

(1) Policija je ovlaštena uhititi maloljetnika pod uvjetima određenim u članku 107. Zakona o kaznenom postupku i mora ga odmah, a najkasnije u roku iz članka 109. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku dovesti pritvorskom nadzorniku ili ga pustiti na slobodu. O uhićenju pritvorski nadzornik odmah obavještava suca za mladež, državnog odvjetnika, maloljetnikove roditelje, odnosno skrbnika i zavod za socijalnu skrb u županiji i to istovremeno unosi u odgovarajuću evidenciju.

(2) Po nalogu državnog odvjetnika policija će uhićenog maloljetnika dovesti sucu za mladež radi ispitivanja. Sudac za mladež dužan je ispitati uhićenog maloljetnika u roku od dvanaest sati od predaje pritvorskom nadzorniku. Tom ispitivanju obvezno prisustvuju državni odvjetnik i branitelj.

(3) Odmah nakon ispitivanja sudac za mladež će na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika odrediti pritvor ili istražni zatvor ili će uhićenog maloljetnika pustiti na slobodu.

(4) Protiv rješenja suca za mladež o određivanju pritvora ili odbijanju prijedloga državnog odvjetnika za određivanje pritvora, pritvorenik i državni odvjetnik imaju pravo žalbe u roku od šest sati, a o žalbi odlučuje vijeće iz članka 45. stavka 2., odnosno članka 45. stavka 4. ovog Zakona u roku od osam sati. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Maloljetnik će u pritvorskoj jedinici biti odvojen od punoljetnih uhićenika.

(6) Pritvorski nadzornik će maloljetnika odmah pustiti na slobodu ako to naloži državni odvjetnik ili ako maloljetnik nije ispitan u roku iz stavka 2. ovog članka. Maloljetnik će biti pušten na slobodu ako u roku od dvadeset sati od trenutka predaje pritvorskom nadzorniku prema maloljetniku nije određen pritvor ili istražni zatvor.

(7) Ako zbog okolnosti ne može postupati sudac za mladež, radnje iz ovog članka poduzet će sudac istrage i o tome obavijestiti suca za mladež

Mjere opreza prema maloljetniku

Članak 64.

Mjere opreza prema maloljetniku određuje, produljuje i ukida, do podnošenja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije sudac za mladež, a nakon toga vijeće za mladež. O žalbi protiv rješenja suca za mladež odlučuje vijeće za mladež istog suda (članak 45. stavak 2.

odnosno članak 45. stavak 4. ovog Zakona) a protiv rješenja vijeća, vijeće za mladež višeg suda (članak 46. stavak 3. ovog Zakona).

Privremene mjere prema maloljetniku **Članak 65.**

(1) Sud može, na prijedlog državnog odvjetnika ili po službenoj dužnosti, nakon pribavljanja podataka od zavoda za socijalnu skrb u županiji, odlučiti da se maloljetnika u tijeku postupka privremeno stavi pod nadzor zavoda za socijalnu skrb u županiji radi pružanja pomoći i zaštite, ili da ga se privremeno smjesti u ustanovu socijalne skrbi, kad je to primjereno očekivanoj sankciji, da bi se maloljetnika zaštitilo od daljnjeg ugrožavanja njegova razvoja, posebno od napasti ponavljanja kaznenog djela.

(2) Rješenje o određivanju, produljenju i ukidanju privremenog smještaja do podnošenja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije donosi sudac za mladež, a nakon podnošenja prijedloga vijeće za mladež. O žalbi protiv rješenja suca za mladež odlučuje vijeće za mladež istog suda (članak 45. stavak 2. odnosno članak 45. stavak 4. ovog Zakona), a protiv rješenja vijeća, vijeće za mladež višeg suda (članak 46. stavak 3. ovog Zakona). Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(3) Privremeni smještaj i nadzor provode se kao odgojne mjere nadzora i upućivanja u odgojnu ustanovu.

(4) Privremene mjere mogu trajati do pravomoćnog okončanja postupka, ali je sud dužan ispitati osnovanost privremenog smještaja svakih dva mjeseca računajući od dana pravomoćnosti prethodnog rješenja.

(5) Vrijeme provedeno na privremenom smještaju u ustanovi socijalne skrbi uzima se kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere.

Istražni zatvor prema maloljetniku **Članak 66.**

(1) Kad prema Zakonu o kaznenom postupku postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora, prema maloljetniku će se istražni zatvor odrediti samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza, privremenog smještaja ili istražnim zatvorom u domu.

(2) Maloljetnik prema kojem je određen istražni zatvor iz stavka 1. ovog članka bit će smješten u zatvorenu zavodsku ustanovu.

(3) Zatvorena zavodska ustanova za smještaj maloljetnika iz stavka 2. ovog članka mora imati dijagnostički odjel i odjel za odgoj i rad u malim skupinama. Maloljetniku treba tijekom smještaja u zatvorenoj zavodskoj ustanovi omogućiti rad i poduku korisnu za njegov odgoj i zanimanje.

(4) Smještaj u zatvorenoj zavodskoj ustanovi uzima se kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere.

(5) Sudac za mladež dužan je u obavljanju nadzora nad izvršenjem istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu obilaziti maloljetnike jednom tjedno, primati od njih usmene i pisane pritužbe i poduzimati potrebne mjere da se utvrđene nepravilnosti otklone.

Trajanje istražnog zatvora **Članak 67.**

(1) Ukupno trajanje istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu do pravomoćnosti odluke ne može prijeći jednu polovinu vremena propisanog odredbom članka 133. stavaka 1., 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku.

(2) U prethodnom postupku istražni zatvor smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu, na prijedlog državnog odvjetnika, određuje rješenjem sudac za mladež i može trajati najdulje mjesec dana. Iz opravdanih razloga sudac za mladež može, na prijedlog državnog odvjetnika, produljiti istražni zatvor najviše za još mjesec dana, vodeći računa o ograničenjima iz stavka 1. ovog članka. Ako se prema maloljetniku vodi pripremni postupak, sudac za mladež može, na prijedlog državnog odvjetnika, produljiti ovu mjeru najviše za još daljnjih mjesec dana.

(3) Nakon podnošenja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije, postojanje zakonskih uvjeta za daljnju primjenu mjere istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu do pravomoćnosti odluke, ispitat će se svaki mjesec računajući od dana pravomoćnosti prethodnog rješenja.

(4) O žalbi protiv rješenja suca za mladež o istražnom zatvoru smještajem u zatvorenu zatvorsku ustanovu odlučuje vijeće iz članka 45. stavka 2., odnosno članka 45. stavka 4. ovog Zakona, a o žalbi protiv rješenja vijeća za mladež odlučuje vijeće iz članka 46. stavka 3. ovog Zakona.

Članak 68.

(1) O privremenim mjerama, mjerama opreza i istražnom zatvoru smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu prema maloljetniku sudac za mladež dužan je odmah obavijestiti roditelje, skrbnika ili ustanovu kojoj je maloljetnik povjeren na odgoj i čuvanje i zavod za socijalnu skrb u županiji.

(2) Prije određivanja istražnog zatvora u domu sudac za mladež pribavit će od maloljetnikovih roditelja ili skrbnika, koji borave u domu maloljetnika, pisanu suglasnost o primjeni tehničkih sredstava nadzora iz članka 119. stavka 3. Zakona o kaznenom postupku. O istražnom zatvoru u domu sud će, radi provođenja nadzora nad izvršenjem ove mjere, izvijestiti nadležno policijsko tijelo i službu za probaciju.

4. Prethodni postupak

Članak 69.

(1) Izvide kaznenih djela u postupku prema maloljetniku provode posebno osposobljeni policijski službenici.

(2) Izvidi mogu obuhvatiti prikupljanje podataka o osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnika.

Članak 70.

(1) Ako državni odvjetnik ocijeni da nema osnove za vođenje kaznenog postupka prema maloljetniku (članak 206. Zakona o kaznenom postupku), odbacit će kaznenu prijavu i obavijestit će o tome oštećenika, uz navođenje razloga, a ako je policija podnijela prijavu, obavijestit će i to tijelo.

(2) Oštećenik može u roku od osam dana od primitka obavijesti državnog odvjetnika zahtijevati da vijeće za mladež odluči o pokretanju postupka.

(3) Kad vijeće odluči da se prema maloljetniku pokrene postupak nadležni državni odvjetnik će nastaviti postupak prema maloljetniku.

Članak 71.

(1) Za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna, državni odvjetnik može odlučiti da nema osnove za vođenje kaznenog postupka iako postoji osnovana sumnja da je maloljetnik počinio kazneno djelo, ako smatra da ne bi bilo svrhovito vođenje postupka prema maloljetniku s obzirom na narav kaznenog djela i okolnosti u kojima je djelo počinjeno, prijašnji život maloljetnika i njegova osobna svojstva. Radi utvrđivanja tih okolnosti, državni odvjetnik može zatražiti obavijest od roditelja, odnosno maloljetnikova skrbnika, drugih osoba i ustanova, a može zatražiti da te podatke prikupi stručni suradnik u državnom odvjetništvu; kad je to potrebno, može te osobe i maloljetnika pozvati u državno odvjetništvo radi neposrednog prikupljanja obavijesti.

(2) Kad je maloljetnik prijavljen za više kaznenih djela, ali je svrhovito da mu se izrekne maloljetnička sankcija samo za jedno jer pokretanje postupka za druga kaznena djela ne bi bitno utjecalo na odabir maloljetničke sankcije, državni odvjetnik može odlučiti da nema osnove za vođenje kaznenog postupka za ta druga kaznena djela. Ovu odluku državni odvjetnik može donijeti samo u odnosu na kaznena djela za koja je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina.

(3) O odluci iz stavaka 1. i 2. ovog članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, zavod za socijalnu skrb u županiji i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako je policija podnijela prijavu, obavijestit će i to tijelo.

Članak 72.

(1) Državni odvjetnik može odluku iz članka 71. stavka 1. ovog Zakona uvjetovati spremnošću maloljetnika:

- a) da se ispriča oštećeniku (u smislu članka 10. stavka 2. točke 1. ovog Zakona);
- b) da prema vlastitim mogućnostima popravi štetu nanесenu kaznenim djelom (u granicama iz članka 10. stavka 2. točke 2. ovog Zakona);
- c) da se uključi u postupak posredovanja kroz izvansudsku nagodbu (u granicama iz članka 10. stavaka 5. i 9. ovog Zakona);
- d) da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja (u okvirima iz članka 10. stavka 2. točke 8. ovog Zakona);
- e) da se uz suglasnost maloljetnikovog zakonskog zastupnika podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti (u smislu članka 10. stavka 2. točke 10. ovog Zakona);
- f) da se uključi u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade (u smislu članka 10. stavka 2. točke 11. ovog Zakona);
- g) da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača (u smislu članka 10. stavka 2. točke 14. ovog Zakona);
- h) druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo i osobne i obiteljske prilike maloljetnika (u smislu članka 10. stavka 2. točke 16. ovog Zakona).

(2) Nakon što, uz suradnju i nadzor zavoda za socijalnu skrb u županiji, maloljetnik ispuni obveze, državni odvjetnik donosi konačnu odluku o nepokretanju postupka prema maloljetniku.

(3) O odluci iz stavaka 1. i 2. ovog članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, zavod za socijalnu skrb u županiji i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako je prijavu podnijela policija, obavijestit će i to tijelo.

(4) Potanje upute o primjeni odredbi stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Članak 73.

(1) Kad je izvršenje kazne ili odgojne mjere u tijeku ili su ove sankcije pravomoćno izrečene ili je maloljetnik odlukom zavoda za socijalnu skrb u županiji smješten u ustanovu socijalne skrbi, državni odvjetnik može odlučiti da nema osnove za vođenje kaznenog postupka za drugo kazneno djelo maloljetnika ako s obzirom na težinu i narav djela i pobude iz kojih je ono počinjeno vođenje postupka i izricanje sankcije za to djelo ne bi bilo svrhovito.

(2) O odluci iz stavka 1. ovog članka obavijestit će državni odvjetnik, uz navođenje razloga, zavod za socijalnu skrb u županiji i oštećenika s uputom da svoj imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici, a ako je prijavu podnijela policija obavijestit će i to tijelo.

Članak 74.

(1) U postupku prema maloljetniku postupaju državni odvjetnici za mladež i istražitelji za mladež. Iznimno radnje će poduzeti drugi državni odvjetnik ili istražitelj ako zbog okolnosti ne može postupati državni odvjetnik ili istražitelj za mladež.

(2) Kad je u Zakonu o kaznenom postupku propisano postupanje suca istrage u predmetima iz stavka 1. ovog članka postupca sudac za mladež.

(3) Ako zbog okolnosti ne može postupati sudac za mladež, radnje će poduzeti sudac istrage i o tome obavijestiti suca za mladež.

Članak 75.

(1) Kad se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku provodi istraga, prema maloljetniku će se provesti pripremni postupak.

(2) Pripremni postupak prema maloljetniku provodi državni odvjetnik za mladež.

(3) Nalog o pokretanju pripremnog postupka državni odvjetnik dostavlja maloljetniku, a oštećeniku dostavlja pouku o pravima koje ima prema Zakonu o kaznenom postupku uz upozorenje da je postupak prema maloljetniku tajan i da je odavanje tajne kazneno djelo.

(4) Ako se ne provodi pripremni postupak, može se postupiti prema članku 213. stavcima 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku.

Članak 76.

(1) Ispitivanje maloljetnika je prva dokazna radnja koju će provesti državni odvjetnik, osim dokaznih radnji za koje postoji opasnost od odgode.

(2) Svako ispitivanje maloljetnika koje provodi državni odvjetnik snima se audio-video uređajem.

(3) Ako je ispitivanje maloljetnika provedeno protivno stavku 2. ovog članka zapisnik o ispitivanju maloljetnika ne može biti upotrijebljen kao dokaz.

Članak 77.

(1) O vještačenju psihijatrijskim pregledom maloljetnika, tjelesnom pregledu i uzimanju tjelesnih uzoraka u dokazne svrhe od maloljetnika odlučuje nalogom sudac za mladež na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika.

- (2) Dokazno ročište provodi sudac za mladež na prijedlog državnog odvjetnika ili maloljetnika.
- (3) Dokaznom ročištu mora prisustvovati državni odvjetnik i branitelj maloljetnika.
- (4) Nakon što je maloljetnik ispitan, dokaznim radnjama mogu biti prisutni maloljetnik i branitelj. O poduzimanju dokazne radnje bit će prije njezinog poduzimanja obaviješten branitelj, osim ako radnja ne trpi odgodu. Tijelo koje provodi radnju može odobriti da radnji budu nazočni predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji i roditelji odnosno skrbnik maloljetnika, žrtva ili oštećenik.
- (5) Ako je postupljeno protivno odredbama stavaka 1. i 3. ovog članka, iskaz, predmet, zapisnik ili nalaz i mišljenje ne može biti upotrijebljen kao dokaz u postupku.

Članak 78.

- (1) U postupku prema maloljetniku, uz činjenice koje se odnose na kazneno djelo, pribavit će se podaci potrebni za ocjenu njegove psihofizičke razvijenosti i podaci o osobnim i obiteljskim prilikama.
- (2) Radi utvrđivanja tih okolnosti ispitat će se maloljetnikov roditelj, njegov skrbnik i druge osobe koje mogu dati potrebne podatke. O tim okolnostima zatražit će se izvješće od zavoda za socijalnu skrb u županiji, a ako je prema maloljetniku bila primijenjena odgojna mjera, pribavit će se izvješće o primjeni te mjere.
- (3) Podatke pribavlja državni odvjetnik koji može povjeriti prikupljanje tih podataka stručnom suradniku i zavodu za socijalnu skrb u županiji.
- (4) Ako je to potrebno za ocjenu maloljetnikova zdravstvenog stanja, psihofizičke razvijenosti ili svojstava zatražit će se mišljenje liječnika, psihologa ili pedagoga. Mišljenje se može zatražiti i od zdravstvene, socijalne ili druge ustanove.

Članak 79.

- (1) Nakon završenog pripremnog postupka državni odvjetnik je dužan u roku od osam dana staviti prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije, ili će nalogom obustaviti pripremini postupak. Taj rok može viši državni odvjetnik produljiti na prijedlog državnog odvjetnika najviše za još osam dana.
- (2) Državni odvjetnik obustavlja nalogom pripremini postupak ako postoje razlozi iz članka 224. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku ili nije svrhovito vođenje postupka prema maloljetniku.
- (3) Državni odvjetnik će u roku od osam dana obavijestiti oštećenika i zavod za socijalnu skrb u županiji o stavljanju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije ili o obustavi pripremnog postupka.

Članak 80.

- (1) Oštećenik može u roku od osam dana od primitka obavijesti državnog odvjetnika o obustavi pripremnog postupka zahtijevati da vijeće za mladež odluči o nastavku postupka.
- (2) Kad vijeće ocijeni da je zahtjev iz stavka 1. ovog članka osnovan, donosi rješenje o nastavku postupka.
- (3) Državni odvjetnik će nastaviti postupak prema maloljetniku.

Članak 81.

- (1) Za kaznena djela za koja se ne provodi pripremni postupak, odluku o kaznenoj prijavi državni odvjetnik je dužan donijeti u roku od šest mjeseci od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava, osim u slučaju primjene članka 72. ovog Zakona.
- (2) Iznimno viši državni odvjetnik može na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika rok iz stavka 1. ovog članka produljiti za još tri mjeseca.
- (3) Ako državni odvjetnik u rokovima iz stavaka 1. i 2. ovog članka ne stavi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije smatrat će se da je odustao od vođenja kaznenog postupka.

Članak 82.

- (1) Državni odvjetnik podnosi obrazloženi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije kad prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i na maloljetnikovu ličnost daju dovoljno osnove za stavljanje takva prijedloga. Prije stavljanja prijedloga državni odvjetnik mora ispitati maloljetnika.
- (2) Prijedlog državnog odvjetnika za izricanje maloljetničke sankcije treba sadržavati podatke iz članka 342. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku, podatke o ličnosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu primijeni odgojna mjera.
- (3) Bitni sadržaj prikupljenih podataka o ličnosti maloljetnika (članak 78. ovog Zakona) valja izložiti tako da to, koliko je moguće, ne djeluje štetno na maloljetnikov odgoj.

5. Postupak pred vijećem

Članak 83.

- (1) Kad predsjednik vijeća primi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije postupit će u smislu članka 344. Zakona o kaznenom postupku te ispitati osnovanost prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije.
- (2) Ako predsjednik vijeća ustanovi da nema osnove za vođenje postupka ili da ne bi bilo svrhovito (članak 71. stavak 1. i članak 73. ovog Zakona) vođenje postupka prema maloljetniku, rješenjem će odbaciti prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije. Protiv rješenja predsjednika vijeća državni odvjetnik i oštećenik mogu podnijeti žalbu. O žalbi odlučuje vijeće za mladež višeg suda.
- (3) Ako predsjednik vijeća ne postupi po stavku 2. ovog članka, nalogom će, u roku od osam dana, odrediti sjednicu vijeća. Donošenjem naloga kojim se određuje sjednica vijeća, započinje kazneni postupak prema maloljetniku.

Članak 84.

- (1) Na sjednicu vijeća pozvat će se državnog odvjetnika, maloljetnika, branitelja, roditelje maloljetnika, odnosno skrbnika, žrtvu i oštećenika, a o sjednici će se obavijestiti i može joj biti prisutan predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji.
- (2) Sjednica vijeća može se održati samo ako su prisutni državni odvjetnik i branitelj.
- (3) U sjednici vijeća, maloljetniku koji se očitovao da je počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu državnog odvjetnika, mogu biti izrečene samo izvanzavodske odgojne mjere.
- (4) Maloljetnički zatvor i zavodska odgojna mjera mogu biti izrečene samo nakon održane rasprave.

Članak 85.

(1) U sjednici vijeća predsjednik vijeća će utvrditi istovjetnost maloljetnika, osim podataka o ranijim sankcijama, poučiti će ga o pravima iz članka 239. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku i uvjeriti se da je pouku o pravima maloljetnik razumio.

(2) Nakon što državni odvjetnik izloži opis djela i dokaze na kojima temelji prijedlog za izricanje odgojne mjere ili za kažnjavanje maloljetnika, predsjednik vijeća će maloljetnika poučiti da se može, ali ne mora, očitovati o počinjenju kaznenog djela iz prijedloga državnog odvjetnika. Ako se o tome maloljetnik neće očitovati, sud će uzeti da poriče počinjenje kaznenog djela.

(3) Ako se maloljetnik u prisutnosti branitelja očitovao da je počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu državnog odvjetnika, može mu biti izrečena izvanzavodska odgojna mjera. Vijeće može izreći izvanzavodsku odgojnu mjeru i ako maloljetnik ne dođe na sjednicu, a njegova prisutnost nije nužna i ako se očitovao da je počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu državnog odvjetnika u prisutnosti branitelja.

(4) Ako se maloljetnik u prisutnosti branitelja očitovao da nije počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu za izricanje maloljetničke sankcije, predsjednik vijeća će pozvati branitelja maloljetnika da odredi koji dio prijedloga poriče i iz kojih razloga. Nakon toga pozvat će stranke i oštećenika da obrazlože dokazne prijedloge koje namjeravaju izvesti na raspravi i uz sudjelovanje stranaka sastaviti raspravni spis.

Članak 86.

(1) Kad sud odlučuje na temelju rasprave, na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe Zakona o kaznenom postupku o pripremama za raspravu, o upravljanju raspravom, o pretpostavkama za održavanje rasprave, o odgodi i prekidanju rasprave, o zapisniku i o tijeku rasprave, ali sud može odstupiti od tih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila svrhovita.

(2) Pored osoba navedenih u članku 383. Zakona o kaznenom postupku, na raspravu će se pozvati roditelji maloljetnika, odnosno skrbnik, udomitelj, predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji i predstavnik ustanove u kojoj se maloljetnik nalazi. Nedolazak roditelja, skrbnika, udomitelja, predstavnika zavoda za socijalnu skrb u županiji i predstavnika ustanove u kojoj se maloljetnik nalazi ne sprječava sud da održi raspravu.

(3) Osim maloljetnika raspravi moraju biti prisutni državni odvjetnik i branitelj.

(4) Vijeće može dopustiti da raspravi prisustvuju osobe koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta te znanstveni radnici.

(5) Tijekom rasprave vijeće može naložiti da se, osim državnog odvjetnika i branitelja iz zasjedanja udalje sve ili samo pojedine osobe.

(6) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka vijeće može naložiti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja, zbog mogućeg štetnog utjecaja na njegov odgoj. Predsjednik vijeća na primjeren način će ga obavijestiti o sadržaju i tijeku postupka za vrijeme njegove odsutnosti.

Članak 87.

(1) Maloljetnik će se ispitati na početku dokaznog postupka osim ako ne zahtijeva drugačije. Predsjednik vijeća o tome će poučiti maloljetnika prije ispitivanja.

(2) Predsjednik vijeća prvi ispituje maloljetnika. Nakon toga pitanja postavlja branitelj, a zatim državni odvjetnik.

Članak 88.

- (1) Vijeće nije vezano za prijedlog državnog odvjetnika pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili odgojnu mjeru.
- (2) Vijeće će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kada sud donosi presudu kojom se optužba odbija (članak 452. točke 3. do 6. Zakona o kaznenom postupku), ili kojom se optuženik oslobađa od optužbe (članak 453. Zakona o kaznenom postupku) i kad vijeće ustanovi da nije svrhovito izreći maloljetniku kaznu ili odgojnu mjeru.
- (3) Vijeće donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci tog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik neće oglašavati krivim za kazneno djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.
- (4) Presuda kojom se maloljetniku izriče kazna ili pridržava izricanje kazne donosi se u obliku predviđenom za osuđujuću presudu.
- (5) Razlozi za odluku iz stavaka 3. i 4. ovoga članka, koji bi mogli imati negativan učinak na maloljetnikov odgoj, neće se izložiti.
- (6) Ako vijeće za mladež utvrdi da je za suđenje nadležno vijeće za mladež višeg suda, donijet će rješenje o ustupanju predmeta tom sudu.
- (7) Predsjednik vijeća dužan je u roku od osam dana od dana proglašenja odluke izraditi pisanu presudu odnosno rješenje, a ako to iz opravdanih razloga nije bilo moguće, rok se može iznimno produljiti do petnaest dana, uz pisanu obrazloženu obavijest predsjedniku suda.

Članak 89.

- (1) Sud može maloljetnika osuditi na plaćanje troškova kaznenog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu. Ako je maloljetniku izrečena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret državnog proračuna, a oštećenik se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnicu.
- (2) Ako maloljetnik ima vlastite prihode ili imovinu, može mu se naložiti plaćanje troškova kaznenog postupka i ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva i kad mu je izrečena odgojna mjera.

6. Pravni lijekovi

Članak 90.

- (1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavi postupka mogu podnijeti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude (članak 464. stavci 1. do 6. Zakona o kaznenom postupku), i to u roku od osam dana od dana primitka presude, odnosno rješenja.
- (2) Branitelj, državni odvjetnik, bračni drug, rođak u uspravnoj liniji, posvojitelj, skrbnik, brat, sestra i udomitelj mogu podnijeti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.
- (3) Osobe koje su podnijele žalbu u korist maloljetnika mogu odustati od žalbe samo uz njegovu suglasnost.
- (4) Maloljetnik može biti upućen na izvršavanje zavodske odgojne mjere i prije njene pravomoćnosti. Rješenje o upućivanju u odgojnu ustanovu ili odgojni zavod prije pravomoćnosti rješenja o odgojnoj mjeri odmah nakon rasprave donosi raspravno vijeće za mladež nakon ispitivanja maloljetnika u prisutnosti branitelja, a ako o tome odlučuje naknadno, odluku donosi vijeće iz članka 45. stavka 2., odnosno članka 45. stavka 4. ovog

Zakona. Prije donošenja tog rješenja mogu biti ispitani roditelji, skrbnik ili udomitelj maloljetnika. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Na sjednicu vijeća drugostupanjskog suda (članak 475. Zakona o kaznenom postupku) bit će pozvan maloljetnik ako predsjednik vijeća ili vijeće ustanovi da bi njegova prisutnost bila korisna.

Članak 91.

(1) Drugostupanjski sud može preinačiti odluku suda prvoga stupnja izricanjem teže sankcije maloljetniku samo ako je to predloženo u žalbi.

(2) Ako prvostupanjskom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera, drugostupanjsko vijeće može preinačiti prvostupanjsku presudu te izreći tu kaznu, odnosno mjeru. Protiv takve drugostupanjske odluke dopuštena je žalba u roku od osam dana trećestupanjskom sudu. Žalba se ne može podnijeti zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Članak 92.

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o obnovi kaznenog postupka završenog pravomoćnom presudom na odgovarajući će se način primjenjivati i na obnovu postupka završenog pravomoćnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

7. Postupak pri naknadnom izricanju maloljetničkog zatvora i brisanju osude

Članak 93.

(1) Maloljetniku kojemu je pridržano izricanje kazne maloljetničkog zatvora (članak 28. ovog Zakona) može naknadno biti izrečena kazna (članak 29. ovog Zakona) na osnovi prijedloga državnog odvjetnika.

(2) O prijedlogu odlučuje u slučajevima osude zbog novog kaznenog djela u tome postupku nadležni sud, a u slučajevima iz članka 29. stavka 2. ovog Zakona sud koji je u prvom stupnju izrekao pridržaj izricanja kazne maloljetničkog zatvora. Rasprava i presuda ograničit će se na pitanje odmjeravanja kazne i razloga za njezino naknadno izricanje odnosno neizricanje.

(3) Protiv odluke o odbijanju prijedloga za naknadno izricanje kazne može podnijeti žalbu državni odvjetnik, a protiv odluke o izrečenoj kazni maloljetnik i osobe navedene u članku 90. stavku 2. ovog Zakona.

(4) Ako kazna ne bude naknadno izrečena najkasnije u roku od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja (članak 29. stavak 5. ovog Zakona), prvostupanjski sud koji je izrekao pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora donijet će rješenje kojim se utvrđuje brisanje te osude. To rješenje dostavit će se maloljetniku, državnom odvjetniku i tijelu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

III. Odredbe o izvršenju sankcija

1. Odgojne mjere

Članak 94.

Odgojne mjere izvršavaju se nakon pravomoćnosti sudske odluke i kad za njihovo izvršavanje nema zakonskih smetnji, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno (članak 90. stavak 4.).

Članak 95.

- (1) Troškovi izvršenja odgojnih mjera padaju na teret državnog proračuna.
- (2) Roditelje, odnosno osobe koje su po zakonu obvezne uzdržavati maloljetnika, sud može obvezati da snose dio troškova za izvršenje odgojnih mjera.
- (3) Visinu doprinosa roditelja, odnosno osoba koje su po zakonu dužne uzdržavati maloljetnika određuje sud pri donošenju odluke o primjeni odgojne mjere. Ako je zbog određivanja visine doprinosa potrebno provesti opsežnija ispitivanja o imovinskom stanju osoba koje su dužne uzdržavati maloljetnika, sud će najprije donijeti odluku o primjeni odgojne mjere, a nakon toga nastaviti postupak za određivanje visine doprinosa.
- (4) Zbog naknadno promijenjenih prilika sud može izmijeniti odluku o visini doprinosa.

Članak 96.

- (1) Nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera obavlja sud za mladež koji je u prvom stupnju izrekao mjeru.
- (2) Sud je dužan voditi posebnu evidenciju za svakog maloljetnika kojem je izrekao odgojnu mjeru.

Članak 97.

- (1) Ravnatelj ustanove i upravitelj odgojnog zavoda u kojem se izvršava zavodska odgojna mjera će svaka tri mjeseca dostaviti sudu koji je izrekao odgojnu mjeru i nadležnom državnom odvjetniku izvješće o ponašanju maloljetnika i o uspjehu primjene mjere. Ravnatelj ustanove i upravitelj odgojnog zavoda stavit će prijedlog sudu, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja maloljetnika, za zamjenu ili obustavu izvršenja odgojne mjere.
- (2) Sudac za mladež i državni odvjetnik obilazit će najmanje dva puta godišnje maloljetnike smještene u ustanovi i u neposrednoj vezi s njima i službenicima koji neposredno rade na izvršenju odgojnih mjera, kao i uvidom u dokumentaciju ustanove, utvrditi zakonitost i ispravnost postupanja i postignuti uspjeh odgoja.
- (3) O uočenim propustima i drugim zapažanjima sudac za mladež dužan je bez odgode obavijestiti tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera, kao i ustanovu koja izvršava odgojnu mjeru.
- (4) Povodom obavijesti suca za mladež tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor dužni su bez odgode izvršiti odgovarajuću provjeru i poduzeti mjere za uklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti te o tome izvijestiti sud.

Članak 98.

Zavod za socijalnu skrb u županiji dostavit će svaka tri mjeseca izvješće o tijeku izvršenja ostalih odgojnih mjera sudu koji je izrekao mjeru i nadležnom državnom odvjetniku. Sudac za mladež može uvijek od zavoda za socijalnu skrb u županiji ili stručnog suradnika zahtijevati izvješće o izvršenju odgojnih mjera.

Članak 99.

- (1) Kad je udovoljeno uvjetima predviđenim u ovom Zakonu za obustavu izvršenja odgojne mjere ili za zamjenu odgojne mjere (članak 15. stavak 3., članak 16. stavak 2., članak 17. stavak 4., članci 18. i 20. ovog Zakona), ili za odluku prema članku 10. stavku 6., članku 13. stavku 5., člancima 14. i 21. ovog Zakona, o tome odlučuje vijeće suda za mladež koji je u

prvom stupnju donio rješenje o odgojnoj mjeri, po službenoj dužnosti ili na prijedlog maloljetnika ili njegovog zakonskog zastupnika, državnog odvjetnika, ravnatelja ustanove, upravitelja odgojnog zavoda, ili službe koja provodi pojačani nadzor nad maloljetnikom.

(2) Stručni suradnik u sudu obavlja po uputi suca pojedine radnje radi pripremanja odluke suda iz stavka 1. ovog članka.

(3) Prije donošenja odluke iz stavka 1. ovog članka sud će u sjednici vijeća, ispitati maloljetnika, roditelja ili skrbnika maloljetnika ili druge osobe, pročitati će pribavljena izvješća od ustanove u kojoj maloljetnik izvršava zavodsku mjeru, od zavoda za socijalnu skrb u županiji ili drugih tijela ili ustanova. O prijedlogu iz stavka 1. mišljenje će dati državni odvjetnik.

(4) Sjednicu vijeća iz stavka 3. ovog članka sud će održati u roku od petnaest dana od podnesenog prijedloga.

(5) Prijedlog iz stavka 1. maloljetnik može ponovno staviti tek protekom roka od tri mjeseca.

(6) Protiv odluke iz stavka 1. ovoga članka žalbu mogu podnijeti osobe navedene u članku 90. stavcima 1. i 2. ovog Zakona u roku od osam dana. O žalbi odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

Članak 100.

(1) Maloljetnik ima pravo pritužbe ravnatelju ustanove i upravitelju odgojnog zavoda u kojem se izvršava zavodska odgojna mjera zbog povrede njegovih prava ili drugih učinjenih mu nepravilnosti u tijeku izvršenja mjere.

(2) Ako maloljetnik nije zadovoljan donesenom odlukom ravnatelja ustanove ili upravitelja odgojnog zavoda povodom pritužbe, a radi se o uskrati ili povredi maloljetnikovih zakonitih prava u postupanju, ima pravo pisanim putem zatražiti da o opravdanosti pritužbe odluči vijeće za mladež županijskog suda na čijem području je ustanova.

2. Maloljetnički zatvor

Članak 101.

Kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni maloljetnik izdržava u specijaliziranoj kaznionici za maloljetnike ili specijaliziranom odjelu kaznionice u kojoj može ostati do navršene dvadeset i treće godine. Ako dotad ne izdrži kaznu upućuje se u kaznionicu u kojoj punoljetne osobe izdržavaju kaznu. Iznimno, u specijaliziranoj kaznionici za maloljetnike može ostati i osuđena osoba koja je navršila dvadeset tri godine ako je to potrebno radi završetka njezina školovanja ili stručnog osposobljavanja, ili ako ostatak neizdržane kazne nije veći od šest mjeseci, ali ni u kojem slučaju nakon navršene dvadeset sedme godine života.

Članak 102.

O zahtjevu za sudsku zaštitu protiv mjera ili odluka upravitelja kaznionice u kojoj osuđeni maloljetnik izdržava kaznu maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež na čijem se području kazna izdržava.

Članak 103.

(1) O uvjetnom otpustu maloljetnika s izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora ili u čijem se sjedištu nalazi općinski sud koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

(2) Sud odlučuje na temelju molbe maloljetnika, članova njegove uže obitelji, prijedloga ravnatelja kaznenog zavoda ili državnog odvjetnika. Po službenoj dužnosti sud će odlučiti o uvjetnom otpustu maloljetnika dva mjeseca prije dvije trećine izdržane kazne.

(3) Prije donošenja odluke sud će zatražiti mišljenje državnog odvjetnika te prema potrebi ispitati maloljetnika. Ispitivanje je obvezno ako se odlučuje o uvjetnom otpustu nakon dvije trećine izdržane kazne, osim ako je sud suglasan da se maloljetnika uvjetno otpusti.

(4) O opozivu uvjetnog otpusta odlučuje, nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika i ispitivanja maloljetnika, županijski sud za mladež koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora ili u čijem se sjedištu nalazi općinski sud koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

DIO TREĆI

MLADI PUNOLJETNICI

I. Primjena kaznenopravnih propisa

Članak 104.

Za mlade punoljetne počinitelje kaznenih djela vrijede odredbe Kaznenog zakona i kaznenopravne odredbe drugih zakona Republike Hrvatske, a uz uvjete predviđene u ovom Zakonu (članak 105. ovog Zakona) i odredbe koje vrijede za maloljetne počinitelje kaznenih djela.

Primjena maloljetničkog prava

Članak 105.

(1) Mlađem punoljetniku može sud izreći odgojnu mjeru posebnih obveza, odgojnu mjeru pojačanog nadzora i kaznu maloljetničkog zatvora, a ako počinitelj u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života, i zavodsku odgojnu mjeru. Sud će izreći maloljetničku sankciju kad se s obzirom na vrstu kaznenog djela i način njegova izvršenja zaključi da je ono u velikoj mjeri odraz životne dobi počinitelja, a okolnosti koje se odnose na njegovu ličnost opravdavaju uvjerenje da će se svrha sankcija postići izricanjem odgojnih mjera ili kazne maloljetničkog zatvora. Izrečena odgojna mjera može trajati najdulje do počiniteljeve navršene dvadeset i treće godine života.

(2) Mlađem punoljetniku koji je u vrijeme suđenja navršio dvadeset i jednu godinu života sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je počinitelj u vrijeme suđenja navršio dvadeset tri godine života, sud će umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Kod izricanja kazne zatvora sud će kaznu zatvora odmjeriti u granicama propisanim u članku 25. ovog Zakona, a za stjecaj kaznenih djela i prema članku 26. stavku 1. ovog Zakona. Kazna zatvora ima u pogledu rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

(3) U slučajevima izricanja odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora, prema mlađem punoljetniku mogu se primijeniti sigurnosne mjere pod istim uvjetima kao i maloljetnicima (članak 31. ovog Zakona).

(4) Kad sud mlađem punoljetniku izrekne sankciju primjenom stavka 1. ovog članka, na odgovarajući način primijenit će i odredbe članaka 6. i 8., članka 10. stavaka 1. do 9., članaka 11., 12., 15. do 31. i članka 34. ovog Zakona.

Primjena općeg kaznenog prava

Članak 106.

(1) Kada na osobu koja je kazneno djelo počinila kao mlađi punoljetnik primjenjuje odredbe Kaznenog zakona i kazneno pravne odredbe drugih zakona Republike Hrvatske (opće kazneno pravo), sud može, u granicama ublažavanja kazne, izreći kaznu blažu od propisane.

(2) Osobi koja je kazneno djelo počinila kao mlađi punoljetnik ne može se izreći kazna zatvora u trajanju duljem od petnaest godina, osim za djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora ili za stjecaj najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od deset godina.

(3) Prema osobi koja je kazneno djelo počinila kao mlađi punoljetnik ne može se primijeniti sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti.

II. Kaznenopostupovne odredbe

Članak 107.

(1) Kazneni postupak prema mlađem punoljetniku provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku s tim da se u postupku prema počinitelju koji u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset tri godine života odgovarajuće primjenjuju odredbe članka 56., članka 58., članka 74. stavka 1. i članka 78. ovog Zakona, a u slučaju primjene maloljetničkoga kaznenog prava (članak 105. ovog Zakona), odgovarajuće vrijede i odredbe članka 54. stavaka 2., 4. i 5., članka 57., 59., 60. stavaka 2. i 3., članka 67. stavaka 1. i 3., članka 71. do 73., članka 89. i 93. ovog Zakona.

(2) U jedinstvenom postupku prema mlađem punoljetniku s postupkom protiv odrasle osobe (članak 25. Zakona o kaznenom postupku) primjenjuju se glede mlađeg punoljetnika odredbe stavka 1. ovog članka. Za suđenje je nadležan sud po općim propisima.

(3) U kaznenom postupku u slučaju iz stavka 1. ovog članka postupaju državni odvjetnik za mladež i sudac istrage za mladež (članak 42. ovog Zakona).

Članak 108.

U skraćenom postupku prema mlađem punoljetniku primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 107. ovog Zakona.

Članak 109.

Odredba članka 44. ovog Zakona odgovarajuće vrijedi u suđenju u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika.

Članak 110.

(1) U kaznenim predmetima mlađih punoljetnika sude sudovi za mladež (članak 111. ovog Zakona).

(2) Odredbe članaka 36. do 43. ovog Zakona odgovarajuće se primjenjuju.

Članak 111.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sudi u sastavu od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad je Zakonom o

kaznenom postupku propisano suđenje u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež

(2) Vijeće za mladež drugostupanjskoga županijskog suda sudi u sastavu od tri suca od kojih je najmanje jedan sudac za mladež.

(3) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje u drugom stupnju u sastavu od tri suca, a u vijeću sastavljenom od pet sudaca od kojih su tri suci vijeća za mladež, kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano odlučivanje u vijeću od pet sudaca. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, vijeće je sastavljeno po općim propisima.

(4) Odredba članka 45. stavka 6. ovog Zakona primjenjuje se na sastav vijeća za mladež u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika.

(5) Izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež.

(6) Sudac u skraćenom postupku i u postupku za izdavanje kaznenog naloga je sudac za mladež općinskog suda.

III. Izvršenje sankcija

Članak 112.

Pri izvršenju izrečenih sankcija mlađim punoljetnim osobama (članak 105. ovog Zakona) odgovarajuće vrijede odredbe članka 94. do 103. ovog Zakona.

DIO ČETVRTI

KAZNENOPRAVNA ZAŠTITA DJECE

Članak 113.

(1) Odredbe ovog dijela Zakona primjenjuju se na kaznenopravnu zaštitu djece.

(2) Dijete u smislu stavka 1. ovoga članka je osoba koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila osamnaest godina.

(3) Sudovi za mladež (članci 37. – 43. i članak 121. ovog Zakona) sude odraslim počiniteljima za slijedeća kaznena djela na štetu djece propisana Kaznenim zakonom:

- protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa (Glava XIV),
- protiv braka, obitelji i mladeži (Glava XVI),
- teško ubojstvo (članak 91.),
- čedomorstvo (članak 93.),
- sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96.),
- protupravno oduzimanje slobode (članak 124.),
- otmica (članak 125.),
- zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127.),
- trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175.),
- međunarodna prostitucija (članak 178.),
- prenošenje spolne bolesti (članak 239.),
- nasilničko ponašanje (članak 331.).

(4) U jedinstvenom postupku za neko kazneno djelo iz ovog članka i za neko drugo kazneno djelo nadležan je sud za mladež.

Članak 114.

(1) Kazneni postupak protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 113. ovog Zakona provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(2) U predmetima kaznenih djela kazneno pravne zaštite djece iz članka 113. ovog Zakona postupaju državni odvjetnici za mladež, specijalizirani policijski službenici za mladež i istražitelji za mladež. Iznimno, postupaju drugi policijski službenici i istražitelji ako zbog okolnosti slučaja ne mogu postupati policijski službenici i istražitelji specijalizirani za mladež.

Članak 115.

(1) Kad policija sazna da je na štetu djeteta počinjeno kazneno djelo iz članka 113. stavka 3. ovog Zakona, za koje je propisana kazna zatvora tri godine ili teža, obavijestit će odmah državnog odvjetnika za mladež. Nadležni državni odvjetnik za mladež će najkasnije u roku tri dana od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava za kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa i protiv braka, obitelji i mladeži sugu istrage za mladež staviti prijedlog za održavanje dokaznog ročišta, radi ispitivanja djeteta kao svjedoka.

(2) Ako se kao svjedok ispituje dijete oštećeno kaznenim djelom iz članka 113. ovog Zakona, koje u vrijeme ispitivanja nije navršilo šesnaest godina, takvo će se ispitivanje uvijek provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku o ispitivanju djeteta kao svjedoka (članak 292. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku). Ispitivanju može prisustvovati osoba u koju dijete ima povjerenja.

(3) Djeca kao svjedoci oštećeni kaznenim djelom iz članka 113. ovog Zakona, mogu se, umjesto u sudu, ispitati u svome stanu ili drugom posebno opremljenom prostoru. Pri ispitivanju svjedoka postupit će se na način propisan u stavku 2. ovog članka.

(4) Kad je dijete ispitano kao svjedok u smislu odredbi stavaka 2. i 3. ovog članka, na raspravi će uvijek biti reproducirana snimka ispitivanja.

(5) Sudac može odrediti prijepis snimljenog iskaza koji postaje sastavni dio zapisnika o ispitivanju. Kad se radi o kaznenim djelima protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa snimka ispitivanja će se uvijek prepisati. Osoba koja je obavila prijepis kao i stručna osoba koja je provodila snimanje, potpisuju prijepis snimljenog iskaza.

(6) Podaci prikupljeni putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka čuvaju se koliko se čuva i kazneni spis.

(7) Odredbe članka 60. stavaka 2. i 3. ovog Zakona odgovarajuće vrijede u kaznenim predmetima protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece.

(8) Na dijete se ne primjenjuju odredbe o prisilnom dovođenju, novčanom i zatvorskom kažnjavanju zbog odbijanja svjedočenja. Poziv djetetu kao svjedoku upućuje se preko njegovih roditelja.

Članak 116.

(1) Kad prosudi da je radi osiguranja zakonitih interesa djeteta oštećenika ili djeteta žrtve ili djeteta oštećenika kao tužitelja opravdano postaviti opunomoćenika predsjednik suda postaviti će mu, na prijedlog suda istrage za mladež odnosno predsjednika vijeća za mladež, opunomoćenika iz reda odvjetnika koji imaju izražene sklonosti i znanja u području odgoja i skrbi za mlade osobe s liste odvjetnika za mladež Hrvatske odvjetničke komore.

(2) Za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora 5 godina ili teža, kao i kada je počinitelj kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, rođak djeteta u uspravnoj lozi, rođak u pobočnoj lozi iz trećeg stupnja, srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno,

posvojitelj, djetetu žrtvi kaznenog djela, ukoliko dijete nema izabranog opunomoćenika, sud će po službenoj dužnosti, postaviti opunomoćenika u smislu odredbe stavka 1. ovog članka.

(3) Djetetu žrtvi kaznenog djela bit će osigurana pomoć savjetnika u svrhu davanja iskaza u kaznenom postupku, koju će pružiti stručni suradnik suda ili druga stručna osoba na teret proračunskih sredstava.

Članak 117.

O činjenicama i okolnostima koje su pridonijele ili pogodovale izvršenju kaznenog djela državni odvjetnik za mladež i sudac za mladež obavijestit će nadležni zavod za socijalnu skrb u županiji radi poduzimanja mjera zaštite prava i dobrobiti djece.

Članak 118.

Državni odvjetnik je dužan zatražiti od zavoda za socijalnu skrb u županiji pokretanje izvanparničnog postupka protiv roditelja koji zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava, radi lišenja prava na roditeljsku skrb ili oduzimanje prava na život s djetetom, kada to utvrdi tijekom kaznenog postupka.

Članak 119.

(1) Odredba članka 44. ovog Zakona odgovarajuće se primjenjuje u suđenju u predmetima kaznenopravne zaštite djece.

(2) Mjesno je nadležan u postupku protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 113. ovog Zakona u pravilu sud oštećenikova prebivališta, a sud mjesta izvršenja djela ako bi se pred tim sudom lakše proveo postupak.

Članak 120.

Odredbe članka 37. do 43. ovog Zakona odgovarajuće vrijede u suđenju za kaznena djela iz članka 113. ovog Zakona.

Članak 121.

(1) Vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sudi u sastavu od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano suđenje u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.

(2) Vijeće za mladež drugostupanjskoga županijskog suda sudi u sastavu od tri suca od kojih je najmanje jedan sudac za mladež.

(3) Vijeće za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje u drugom stupnju u sastavu od tri suca, a u vijeću sastavljenom od pet sudaca od kojih su tri suci vijeća za mladež, kada je Zakonom o kaznenom postupku propisano odlučivanje u vijeću od pet sudaca. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, vijeće je sastavljeno po općim propisima.

(4) Odredba članka 45. stavka 6. ovog Zakona odgovarajuće se primjenjuje.

(5) Izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima, s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež.

(6) Sudac u skraćenom postupku je sudac za mladež općinskog suda.

DIO PETI**PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE****Članak 122.**

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, br. 111/97, 27/98 i 12/2002).

Članak 123.

(1) Kazneni postupak iz nadležnosti sudova za mladež koji je pokrenut prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po odredbama Zakona o sudovima za mladež (Narodne novine, br. 111/97, 27/98 i 12/2002), osim što će se prema maloljetniku uvijek primijeniti odredba članka 66. ovog Zakona.

(2) Ako je do stupanja na snagu ovog Zakona donesena kakva odluka protiv koje je po odredbama zakona po kojem je postupak vođen dopušten pravni lijek ili još teče rok za podnošenje pravnog lijeka, ili je pravni lijek podnesen, ali o njemu još nije odlučeno, u tom postupku primijenit će se odredbe zakona po kojem je donesena odluka, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 124.

(1) Stupanjem na snagu ovog Zakona, maloljetnici koji se nalaze u zatvoru na temelju rješenja o određivanju pritvora prema Zakonu o sudovima za mladež (Narodne novine, br. 111/97, 27/98 i 12/2002), bit će premješteni u zatvorenu zavodsku ustanovu, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(2) Do osnivanja zatvorenih zavodskih ustanova iz članka 66. stavka 2. ovog Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa odredit će u sklopu postojećih zatvora, posebne zatvorske jedinice za maloljetnike.

Članak 125.

(1) U skladu s odredbama ovog Zakona, nadležni ministri donijet će u roku šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu, potanje propise:

1) Ministar nadležan za unutarnje poslove donijet će provedbeni propis o zaprimanju i posebnom postupanju s maloljetnikom kao uhićenikom u pritvorskoj policijskoj jedinici (članak 63. ovog Zakona),

2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbeni propis o ustanovljavanju, strukturiranju i uvjetima smještaja maloljetnika u zatvorenu zavodsku ustanovu kad postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora (članak 66. stavci 2. i 3. ovog Zakona),

3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbeni propis o kućnom redu u zatvorenim zavodskim ustanovama u kojima se smješta maloljetnik kad postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora (članak 66. ovog Zakona),

4) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbeni propis o opremanju posebnih prostorija s tehničkim uređajima za audio-video snimanje ispitivanja djece (članak 115. stavci 2. i 3. ovog Zakona),

5) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbeni propis o uvjetima koje moraju ispunjavati stručne osobe izvanpravne struke raspoređene na poslove maloljetničke

delinkvencije i kaznenopravne zaštite djece u tijelima koja postupaju prema djeci i maloljetnicima i sistematizaciji njihovih poslova (članka 292. Zakona o kaznenom postupku), 6) Ministar nadležni za poslove socijalne skrbi i ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbeni propis o postupanju s podacima iz evidencije odgojnih mjera (članak 23. ovog Zakona).

(2) U roku iz stavka 1. ovog članka Hrvatska odvjetnička komora sastavit će i objaviti listu odvjetnika s izraženim sklonostima i osnovnim znanjima u području odgoja i skrbi za mlade osobe (članak 54. stavak 4. ovog Zakona).

Članak 126.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa i Pravosudna akademija osiguravaju uvjete za stručno usavršavanje osoba koje rade na poslovima delinkvencije mladih i kaznenopravne zaštite djece, organizira u suradnji sa sudovima, državnim odvjetništvima, znanstveno-nastavnim ustanovama i stručnim društvima pravnika povremena stručna savjetovanja, seminare, provjere znanja i druge oblike dodatnih stručnih osposobljavanja sudaca, državnih odvjetnika i drugih stručnih osoba na tim poslovima.

Članak 127.

(1) Ministar nadležan za poslove pravosuđa osnovat će Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđivanje rada tijela kaznenog postupka i izvršenja maloljetničkih sankcija i donijeti poslovnik o njegovu radu najkasnije u roku šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Članovi povjerenstva imenuju se iz reda istaknutih sudaca za mladež, državnih odvjetnika za mladež, stručnih suradnika, odvjetnika, službenika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove specijaliziranih za područje kriminaliteta mladih, službenika ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa i ministarstva nadležnog za poslove zdravstva i socijalne skrbi odgovornih za izvršenje kaznenopravnih sankcija i znanstvenika koji se bave delinkvencijom mladih.

(3) Povjerenstvo podnosi ministru nadležnom za poslove pravosuđa odgovarajuće prijedloge i mišljenja.

Članak 128.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. rujna 2011. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE DONOSI I PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Zakon o sudovima za mladež je donesen 19. rujna 1997. godine, a objavljen u Narodnim novinama, broj 111/97. Izmjene i dopune tog zakona objavljene su u Narodnim novinama, br. 27/98 i 12/2002. Prijedlog sadrži novi Zakon o sudovima za mladež (u daljnjem tekstu: Zakon). Ocjena je predlagatelja da su neophodne izmjene i dopune postojećeg Zakona koje prelaze opseg od trećine odredaba i da sukladno tome valja donijeti novi Zakon. Razlozi za donošenje novog Zakona su višestruki. Valja podsjetiti na korijenite promjene u strukturi postupka prikupljanja podataka o kaznenom djelu prema novom Zakonu o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/2008 i 76/2009). Ako je 1997. godine doneseno prvo kazneno zakonodavstvo i u tom okviru prvi Zakon o sudovima za mladež, bio je to povijesni prvi korak prema novom suvremenom postupku primjerenom posebnim obilježjima maloljetnog počinitelja i žrtve. Zato polazno valja imati u vidu razloge donošenja Zakona o sudovima za mladež 1997. godine (u daljnjem tekstu: ZSM/97) koji je i danas na snazi.

Od donošenja prvog hrvatskog Zakona o sudovima za mladež prošlo je više od jednog desetljeća. Vrlo krupne su novosti u uređenju odgovornosti i postupanju prema mladim počiniteljima u suvremenom kaznenom pravu. To je područje kaznenog prava prvorazredne važnosti. Valja podsjetiti da je prva sekcija XVII. međunarodnog kongresa kaznenog prava održanog 2004. godine bila posvećena krivnji maloljetnika u nacionalnim i međunarodnim odredbama. Isto tako valja imati u vidu da pojam maloljetnog krivca - počinitelja kaznenog djela, diljem Europe varira s najnižom granicom (Škotska) od svega 8 godina.

Došlo je do velikih promjena i posebno uvođenja novih ili transformacije postojećih tradicionalnih ustanova maloljetničkog kaznenog prava. U suvremena kaznena prava u posljednjem su desetljeću uvedene nove ustanove usmjerene alternativnom postupanju prema mladim počiniteljima kaznenih djela. Treba imati u vidu da su izražena nastojanja da se u europskim razmjerima prihvati jedinstven sustav postupovnih pravila prema maloljetniku. Provedeno je repozicioniranje određenih tijela u cilju da postupak prema maloljetniku u prihvatljivoj mjeri dobije nove (prije svega reedukativne i resocijalizacijske sadržaje). Posebna je pozornost posvećena mjerama postupovne prisile.

Značajno je spomenuti da je Odbor ministara Vijeća Europe 17. studenoga 2010. godine prihvatio *Guidelines on child friendly justice* o kojima se itekako vodilo računa pri donošenju odredaba Zakona.

Zakon je bitno obilježen središnjom i aktivnom ulogom suda koji maloljetniku počinitelju, ali i žrtvi, jamči takav položaj da se optimalno mogu ostvariti posebna prava i interesi koji obilježavaju te osobe. Posebno su proširena temeljna prava maloljetnika prema kojemu se vodi postupak glede isključivo sudskog odlučivanja o zahvatima u prava i slobode, nepovredivosti osobe, obvezatne obrane itd.

Obvezna obrana maloljetnika je proširena, s obzirom da maloljetnik mora imati branitelja od prvog ispitivanja do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka, kod donošenja odluke o zamjeni odgojne mjere zavodskom odgojnom mjerom i kod naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora. Prema Nacrtu konačnog prijedloga zakona, obvezna obrana

maloljetnika nije ovisna o težini kaznenog djela. Branitelj maloljetnika može biti samo odvjetnik. Prema važećem Zakonu, obrana maloljetnika je obvezna u postupku za kaznena djela za koja je propisana kazna preko tri godine zatvora te za ostala kaznena djela za koja je propisana blaža kazna, ako sudac za mladež ocijeni da je maloljetniku potreban branitelj.

Među načelnim odredbama nov je članak 4. Njime se kao načelo, proklamira obveza hitnog postupanja u svim predmetima za kaznena djela za koja je vjerojatno da je počinio maloljetnik, mlađi punoljetnik, kao i u predmetima kaznenopravne zaštite djece.

Maloljetnicima se za počinjena kaznena djela, kao što propisuje i važeći Zakon o sudovima za mladež, kao sankcije izriču tri vrste sankcija: odgojne mjere, maloljetnički zatvor i sigurnosne mjere.

Maloljetnički zatvor može se izreći samo starijem maloljetniku (kao do sada), ali za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora tri godine ili teža kazna, kad s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru, već je potrebno kažnjavanje. Prema važećem Zakonu, maloljetnički zatvor se može izreći starijem maloljetniku za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, ako je s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje potrebno izreći kaznu.

Uvode se nove posebne obveze kontroliranog raspolaganja prihodima, zabrana približavanja ili uznemiravanja, te otvara mogućnost izricanja druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo, osobne i obiteljske prilike maloljetnika (članak 10).

U slučaju zajedničkog ostvarenja kaznenog djela s punoljetnom osobom, postupak prema maloljetniku razdvaja od postupka prema punoljetnoj osobi (članak 61.). Predviđena je iznimka prema kojoj se postupak prema maloljetniku može iznimno spojiti s prethodnim ili kaznenim postupkom protiv punoljetne osobe i provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku. To se predviđa samo ako razdvajanje postupka nije nikako moguće bez štete za svestrano razjašnjenje stvari, a rješenje o spajanju donosi vijeće za mladež nadležnog suda na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika. Protiv toga rješenja nije dopuštena žalba. Nadalje, prethodni postupak vodi državni odvjetnik za mladež, a odluke donosi sud za mladež. Za vođenje postupka nadležan je sud za mladež. Ovo je veoma značajna odredba kojom se kao primarna uređuje nadležnost suda za mladež.

Uhićenje i pritvor prema maloljetniku propisani su u članku 63. Ispitivanje provodi sudac za mladež, koji odlučuje i o pritvoru, a ako on ne može postupati, radnje poduzima sudac istrage.

Kad prema Zakonu o kaznenom postupku postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora, prema maloljetniku će se odrediti smještaj u zatvorenu zavodsku ustanovu. Istražni zatvor, može se odrediti prema maloljetniku samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza, privremenog smještaja ili istražnim zatvorom u domu.

Za razliku od važećeg Zakona o sudovima za mladež, pravilo je da se maloljetnika smješta u ustanovu zatvorenog, zavodskog tipa, a ne u istražni zatvor. Istražni zatvor je lišenje

slobode tijekom kojeg se prema maloljetniku ne poduzimaju nikakve mjere tretmana i odgoja te se takvo lišenje slobode ne uračunava u izrečene odgojne mjere, uključujući i zavodske mjere.

Stoga je smještaj maloljetnika u zatvorenu zavodsku ustanovu primjereniji vid lišenja slobode, jer se prema maloljetniku mogu odmah poduzimati odgovarajuće mjere odgoja, a ujedno se takav smještaj zbog svog karaktera uzima u obzir kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere. Na ovaj bi način maloljetnici bili u bitno povoljnijem položaju nego prema postojećim propisima osobito mlađi maloljetnici kojima prema sadašnjim propisima nije bilo moguće uračunati vrijeme lišenja slobode u izrečenu sankciju (odgojnu mjeru).

Novina je odredba kojom se određuje obvezno ispitivanje maloljetnika kao prve dokazne radnje u postupku, neovisno radi li se samo o provođenju dokaznih radnji ili vođenju pripremnog postupka (članak 76.). Time maloljetnik odmah ima saznanja o postupku kojeg vodi državni odvjetnik, ima pravo razgledanja spisa i aktivnog sudjelovanja u radnjama. Snima se svako, a ne samo prvo ispitivanje maloljetnika.

Nova koncepcija vođenja postupka uvjetovala je i odredbe prema kojima državni odvjetnik podnosi obrazloženi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije kad prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i na maloljetnikovu ličnost daju dovoljno osnove za stavljanje takva prijedloga. Prije stavljanja prijedloga državni odvjetnik mora ispitati maloljetnika. To je odredba koja maloljetniku daje priliku da se o kaznenoj prijavi izjasni prije stavljanja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije (članak 82).

Članci 113. – 121. uređuju postupanje kad je dijete žrtve kaznenog djela. Žrtva kaznenog djela pojmovno je određena u članku 202. stavku 10. Zakona o kaznenom postupku, dok se u članku 44. istog zakona uređuju posebna prava djeteta ili maloljetnika žrtve kaznenog djela. Ujedinjeni narodi su 29. studenoga 1985. godine objavili *The United Nations Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Powers*. Tako je npr. u svim savezima Kanade, tijekom posljednjeg desetljeća donesen izvor jednakog naziva: *Victim of Crime Act*. Položaj žrtve kaznenog djela uređuje više preporuka Vijeća Europe: R(85)11, R(87)21, R(06)8. Na položaj žrtve kaznenog djela odnosi se i Okvirna odluka Vijeća Europske unije od 15. ožujka 2001. godine.

Prema članku 113. stavku 2. Prijedloga zakona pojam djeteta određen je jednako kao u članku 1. Konvencije o pravima djeteta (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 107/2007).

Dijete u smislu kaznenopravne zaštite je osoba koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela izvršenog na njegovu štetu nije navršila osamnaest godina. Dob počinitelja propisana u članku 2.

U članku 113. propisano je za koja kaznena djela počinjena na štetu djece sude sudovi za mladež. Sudovi za mladež sude odraslim počiniteljima za kaznena djela propisna Kaznenim zakonom i to za kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv braka, obitelji i mladeži, teško ubojstvo, čedomorstvo, sudjelovanje u samoubojstvu, protupravno oduzimanje slobode, otmicu, zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti, trgovanje ljudima i ropstvo, međunarodnu prostituciju, prenošenje spolne bolesti i nasilničko ponašanje. Važna je odredba prema kojoj se konkurencija nadležnosti rješava u korist suda za

mladež. Naime, u jedinstvenom postupku za neko kazneno djelo iz ovog članka i za neko drugo kazneno djelo nadležan je sud za mladež.

Kazneni postupak protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku. U predmetima kaznenih djela kazneno pravne zaštite djece postupaju državni odvjetnici za mladež, specijalizirani policijski službenici za mladež i istražitelji za mladež. Iznimno, postupaju drugi policijski službenici i istražitelji ako zbog okolnosti slučaja ne mogu postupati specijalizirani policijski službenici za mladež i istražitelji za mladež.

Zakon propisuje hitno postupanje u određenim predmetima (članak 115.). Prema toj odredbi kad policija sazna da je na štetu djeteta počinjeno kazneno djelo iz članka 113. stavka 3., za koje je propisana kazna zatvora tri godine ili teža, obavijestit će odmah državnog odvjetnika za mladež. Nadležni državni odvjetnik za mladež najkasnije će u roku tri dana od podnošenja kaznene prijave za kaznena djela protiv spolne slobode i čudoređa i protiv braka, obitelji i mladeži sucu istrage za mladež staviti prijedlog za održavanje dokaznog ročišta, radi ispitivanja djeteta kao svjedoka.

Ako se kao svjedok ispituje dijete oštećeno kaznenim djelom iz članka 113. koje u vrijeme ispitivanja nije navršilo šesnaest godina, takvo će se ispitivanje uvijek provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku o ispitivanju djeteta kao svjedoka (članak 292. stavak 1.). Ispitivanju može prisustvovati osoba u koju dijete ima povjerenja. Djeca kao svjedoci oštećeni kaznenim djelom iz članka 113. mogu se umjesto u sudu, ispitati u svome stanu ili drugom posebno opremljenom prostoru.

II. OBJAŠNJENJA POJEDINIH ODREDBI

Članak 1.

Članak 1. određuje predmet uređenja Zakona. To su (1) posebne odredbe materijalnog kaznenog prava koje uređuju opća pitanja koja se odnose na maloljetnike i mlade punoljetnike, (2) organizacijske odredbe sudova za mladež, (3) posebne odredbe kaznenog postupka koje uređuju postupanje u predmetima prema maloljetnicima, (4) odredbe o izvršenju kaznenih sankcija i (5) propise o kaznenopravnoj zaštiti djece.

Prema članku 113. stavku 2. Zakona dijete je osoba koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila osamnaest godina.

Članak 1. je veoma sličan članku 1. postojećeg Zakona o sudovima za mladež (dalje u tekstu: ZSM/97). Imajući u vidu pojam djeteta kako ga određuje članak 113. stavak 2., tekst članka 1. suštinski je jednak navedenom propisu.

Članak 2.

Kao i u članku 2. ZSM/97 pojam mlađeg punoljetnika vezan je isključivo za dob u vrijeme počinjenja djela neovisno od vremena suđenja.

Članak 3.

Članak 3. je identičan članku 3. ZSM/97. Odredbe koje se odnose na predmet zakona (članak 1.) sadržane su i u općim propisima (Kazneni zakon i kaznenopravne odredbe drugih zakona, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o sudovima itd.), ali se oni primjenjuju samo supsidijarno, ako posebnim odredbama ovog Zakona nije drukčije propisano.

Članak 4.

Među načelnim odredbama nov je članak 4. Njime se kao načelo, proklamira obveza hitnog postupanja u svim predmetima za kaznena djela za koja je vjerojatno da je počinio maloljetnik, mlađi punoljetnik, kao i u predmetima kaznenopravne zaštite djece. Vidjeti članak 59.

Članak 5.

Članak 5. je identičan članku 4. ZSM/97.

Stavak 1. određuje da se maloljetnicima za počinjena kaznena djela kao sankcije izriču tri vrste sankcija: odgojne mjere, maloljetnički zatvor i sigurnosne mjere.

Stavak 2. se odnosi na mlađe maloljetnike. Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći odgojne i sigurnosne mjere.

U stavku 3. uređeno je izricanje maloljetničkih sankcija starijem maloljetniku. Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), mogu se izreći odgojne i sigurnosne mjere, a uz uvjete predviđene Zakonom, maloljetnički zatvor.

Članak 6.

Članak 6. propisuje svrhu maloljetničkih sankcija. Za razliku od toga članak 5. ZSM/97 propisivao je svrhe odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora, dok je Kazneni zakon u članku 6. uređivao Opću svrhu kaznenopravnih sankcija, a posebne svrhe su bile u članku 50. toga zakona propisane za kazne, a u članku 74. za sigurnosne mjere.

Prema stavku 1. predmetnoga članka odgojna mjera uz naglašen odgojni ima i specijalno preventivni karakter.

Svrha maloljetničkog zatvora određena je u stavku 2. članka 6. tako da se istakne posebna odgojna, edukacijska, narav tog zatvora koja se ogleda u tome da se poduzimanjem mjera odgoja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja maloljetnog počinitelja kaznenog djela utječe na daljnji razvoj njegove ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti radi suzdržavanja od ponovnog činjenja kaznenih djela, kao i da se utječe na ostale da ne čine kaznena djela. U tome je posebna, ključna komponenta maloljetničkog zatvora. Zakon posebno naglašava individualnu prevenciju ali ne gubi iz vida niti generalnu prevenciju.

Cilj sigurnosnih mjera istovjetan je neovisno o ličnosti počinitelja. Njima se ide za uklanjanjem opasnosti od ponovnog činjenja kaznenog djela. Zakon stoga niti ne određuje posebnu svrhu tih sankcija.

Članak 7.

Članak 7. uređuje vrste odgojnih mjera koje predviđa ZSM. U stavku 1. odgojne mjere su poredane prema jakosti zahvata u prava maloljetnika. Odgojna mjera pod 3. je pojačana briga i nadzor, a odgojna mjera pod 5. preciznije je označena kao upućivanje u disciplinski centar. Time se jasno izražava disciplinski karakter mjere s naglaskom na razvijanje odgovornosti maloljetnika.

Stavak 2. najprije uređuje uvjete izricanja odgojih mjera iz točaka 1. i 2. i njihov cilj, a zatim uvjete i cilj odgojnih mjera iz točaka 3. i 4., a sadržaj na kraju rečenice odnosi se na sve odgojne mjere iz ovog stavka.

Stavak 3. uređuje odgojnu mjeru iz točke 5. kod koje se maloljetnika za kraće vrijeme izdvaja iz njegove životne sredine, dok su u stavku 4. propisani uvjeti za izricanje zavodskih odgojnih mjera iz točaka 6. – 8., kad prema maloljetniku treba poduzeti trajnije i intenzivnije odgojne mjere ili mjere liječenja uz izdvajanje iz njegove životne sredine.

Članak 8.

Kriteriji za izbor odgojne mjere koji se navode u članku 8. nisu taksativni, ali kriterije koje izričito spominje ta odredba sud mora uzeti u obzir. U skladu sa stupnjem razvoja pojedinih znanosti i terminologije u tim znanostima neki su pojmovi navedeni drukčije (psihofizička razvijenost i osobine) a drugi su usklađeni s odgovarajućim propisima u drugim područjima prava (popravak štete)

Članak 9.

Sudski ukor je odgojna mjera najmanjeg stupnja jakosti. Ta odgojna mjera je uređena jednako kao u članku 9. ZSM/97. Prema stavku 1. izriče se ako se iz maloljetnikova odnosa prema počinjenom kaznenom djelu i njegove spremnosti da ubuduće ne čini kaznena djela može zaključiti da će i samim prijekorom biti postignuta svrha odgojnih mjera.

U stavku 2. obvezuje se sud da pri izricanju sudskog ukora sud predoči maloljetniku društvenu neprihvatljivost i štetnost njegova ponašanja, posljedice koje ono može na njega imati, te da mu se u slučaju ponovnog počinjenja kaznenog djela može izreći teža sankcija.

Članak 10.

Zakon u članku 10. stavku 1. uvodi nove obveze kontroliranog raspolaganja prihodima (točka 7.), zabranu približavanja ili uznemiravanja (točka 15.), a u točki 16. otvara mogućnost izricanja druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo, osobne i obiteljske prilike maloljetnika.

Stavci 3. i 5. su identični odgovarajućim stavcima u članku 10. ZSM/97, a u stavku 4. je zabrana postavljanja nerazumnih i nemogućih obveza kao ograničenje vezano na točku 16. iz stavka 2.

Stavak 6. je preciznije uređen.

U stavcima 7. i 8. postavljene su granice rada maloljetnika vodeći računa da se ne ometa maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

Stavak 9. propisuje posebne obveze suda, zavoda za socijalnu skrb u županiji i policije.

Upozorenje koje mora dati maloljetniku sud, propisano je u stavku 10.

Članak 11.

Članak 11. istovjetan je odgovarajućem članku ZSM/97, a uređuje izricanje odgojne mjere pojačane brige i nadzora. Prema stavku 1. pojačanu brigu i nadzor sud će izreći kad ocijeni da odgoj i utjecaj roditelja ili skrbnika na ponašanje i razvoj maloljetnikove ličnosti nije dovoljan za ostvarenje svrhe odgojnih mjera, već je potrebno poduzeti trajnije mjere odgoja uz brigu i nadzor nadležne službe.

U stavku 2. predviđeno ja da služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora odredi stručnu osobu koja će u suradnji s maloljetnikom, njegovim roditeljima, skrbnikom, tijelima socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, liječnicima i drugim stručnim osobama stalno utjecati na ličnost i ponašanje maloljetnika, brinuti se o njegovu liječenju i nadzirati ispunjenje njegovih obveza i dužnosti.

Sud će, prema stavku 3., roditeljima ili skrbniku dati posebne upute i obvezati ih da u svemu surađuju sa stručnom osobom, dok prema stavku 4. naknadno odlučuje o trajanju mjere, s tim da vrijeme na koje je izrečena ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine.

Prema stavku 5. pri izricanju predmetne odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza iz članka 10. ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

Stavak 6. uređuje postupanje kad služba nadležna za provedbu pojačane brige i nadzora utvrdi da roditelji ili skrbnik ne postupaju po posebnoj uputi i ne surađuju sa stručnom osobom. U tom slučaju ona mora o tome izvijestiti državnog odvjetnika.

Članak 12.

Članak 12. je istovjetan odgovarajućem članku ZSM/97. Prema stavku 1. odgojnu mjeru pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi sud će izreći kad ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera prema maloljetniku potrebno poduzeti trajnije i intenzivnije mjere odgoja, posebno obrazovanjem i radnim osposobljavanjem uz nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka, a nije ujedno potrebno potpuno i trajnije izdvajanje iz njegove životne sredine.

U stavku 2. se propisuje da sud naknadno odlučuje o trajanju ove odgojne mjere, s tim da vrijeme na koje je izrečena ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od dvije godine, dok se u stavku 3. propisuje da pri izricanju predmetne odgojne mjere sud može izreći maloljetniku jednu ili više posebnih obveza iz članka 10. ako je to potrebno radi uspješnijeg izvršenja izrečene mjere.

Članak 13.

U stavku 1. su propisani uvjeti za izricanje odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar. Ta se odgojna mjera izriče ako sud ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera potrebno kratkotrajno izdvajanje iz njegove životne sredine tijekom kojeg će odgovarajućim intenzivnim mjerama biti izvršen utjecaj na njegovu ličnost i ponašanje.

Modaliteti odgojne mjere su propisani u stavku 2., a u stavku 3. je propisana obveza obzira da odgojna mjera ne bude protivna obvezama redovitog pohađanja školske nastave ili boravku na radnom mjestu. To upućuje da se odgojna mjera provodi u vrijeme kad nema školskih ili radnih obveza (npr. krajem tjedna i slično).

Stavak 4. okvirno određuje sadržaj i uvjete odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar i smisao tih sadržaja.

U stavku 5. je predviđeno ovlaštenje suda da izmjeni odluku o odgojnoj mjeri. Sud je prema tom propisu ovlašten odrediti boravak u disciplinskom centru, ali u granicama određenim stavkom 2. predmetnog članka.

Stavak 6. predviđa mogućnost odgojnih mjera pojačane briga i nadzora i pojačane brige i nadzora uz dnevni boravak.

Članak 14.

Članak 14. je istovjetan članku 13. ZSM/97 i uređuje izricanje odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike zbog neizvršenja posebnih obveza ili dužnosti. Ako maloljetnik svojom krivnjom ne izvršava izrečene mu posebne obveze ili odbija ili na drugi način ometa izvršenje mjere pojačanog nadzora, sud može odlučiti da ga zbog toga uputi u disciplinski centar na neprekidni boravak u trajanju od najdulje mjesec dana.

Članak 15.

Prema stavku 1. odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu je sankcija koju sud izriče kad ocijeni da je maloljetnika potrebno odvojiti iz sredine u kojoj živi i uz pomoć, brigu i nadzor odgojitelja i drugih stručnjaka omogućiti trajnije djelovanje na njegovu ličnost, ponašanje, razvoj i odgoj, osobito obrazovanjem i radnim osposobljavanjem.

Stavak 2. predviđa da se predmetna odgojna mjera može izvršavati u pravilu u ustanovi socijalne skrbi, a može se izvršavati i u udrugama specijaliziranim za djecu s problemima u ponašanju, sukladno njihovom pojedinačnom programu postupanja, a mjesto izvršavanja odgojne mjere moguće je prema procjeni stručnog tima promijeniti.

U stavku 3. određeno je najdulje trajanje te odgojne mjere. Osim toga sudsko vijeće mora svakih šest mjeseci ispitati ima li osnove obustaviti izvršenje ove mjere, a može ju zamijeniti drugom odgojnom mjerom pod uvjetima i na način kojega određuje članak 18. stavak 2.

Članak 16.

Prema stavku 1. odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod također je uvjetovana nužnošću izdvajanja maloljetnika iz njegove životne sredine kad prema njemu treba primijeniti pojačane mjere odgoja s obzirom na izražene poremećaje ponašanja i nedovoljnu spremnost da maloljetnik prihvati odgojne utjecaje. Druga rečenica u tom stavku upućuje sud da osobito ima u vidu težinu i narav počinjenog djela i okolnost jesu li prema maloljetniku prije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

Stavak 2. određuje najdulje trajanje odgojne mjere i obvezuje na ispitivanje njene osnovanosti u razdoblju od šest mjeseci.

Članak 17.

Odgojna mjera upućivanja u posebnu odgojnu ustanovu je prema stavku 1. namijenjena maloljetniku s psihofizičkim oštećenjima u odnosu na koje zamjenjuje odgojne mjere upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojni zavod.

Prema stavku 2. odgojna mjera upućivanja u posebnu odgojnu ustanovu može se izreći i umjesto sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja, ali pod uvjetima da se u posebnoj odgojnoj ustanovi može osigurati liječenje maloljetnika i time postići svrha ove sigurnosne mjere.

Stavak 3. predviđa da je najdulje trajanje predmetne odgojne mjere tri godine, a stavak 4. određuje periodično ispitivanje potrebe njenog izvršavanja.

Članak 18.

Članak 18. je istovjetan članku 18. ZSM/97. Polazna ideja je *clausula rebus sic stantibus*. Kad se prema stavku 1. poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi očito utjecale na izbor mjere, sud može izvršenje izrečene mjere obustaviti ili izrečenu mjeru zamijeniti drugom mjerom.

Prema stavku 2. sud može tijekom izvršenja odgojne mjere, s obzirom na postignuti uspjeh, obustaviti mjeru ili je zamijeniti mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera, ali uz ograničenja navedena pod točkama 1. – 3.

Prema stavku 3. sud će u roku od 72 sata održati ročište na kojem će odlučivati o mjeri u slučajevima kada stručni radnik zavoda za socijalnu skrb u županiji obavijesti sud i predloži da je potrebno hitna promjena mjere zbog nesvrhovitosti njezinog daljnjeg provođenja u smislu odgojnog utjecaja, razloga ugroženosti sigurnosti maloljetnika i sredine u kojoj se mjera izvršava.

Članak 19.

Članak 19. u prvoj rečenici uređuje situaciju ako je osobi izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili kazna zatvora od najmanje godinu dana. U tom slučaju odgojna mjera neće se početi izvršavati, a ako je izvršenje započeto, obustavit će se čim započne izdržavanje zatvorske kazne. U drugoj rečenici uređena je situacija ako je za drugo kazneno djelo izrečena kazna zatvora ili maloljetničkog zatvora manja od jedne godine. Tada će sud o toj presudi izvijestiti sud za mladež koji je u prvom stupnju izrekao odgojnu mjeru. Sud za mladež odlučiti će hoće li se nakon izdržane kazne odgojna mjera izvršavati.

Članak 20.

Članak 20. uređuje ponovno odlučivanje o odgojnoj mjeri. Prema stavku 1. ako je od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a od pravomoćnosti odluke kojom je izrečena druga odgojna mjera više od šest mjeseci, a da izvršenje nije ni započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pritom sud može odlučiti da se izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili zamijeni nekom drugom mjerom.

U stavku 2. propisano je ponovno odlučivanje o odgojnoj mjeri u slučaju bijega maloljetnika ili ako se odgojna mjera nije izvršavala iz nekog drugog razloga dulje od šest mjeseci.

Članak 21.

U stavku 1. propisuju se uvjeti za uvjetno otpuštanje maloljetnika. Prema toj odredbi sud može uvjetno otpustiti maloljetnika kojemu je izrečena zavodska mjera ako se mjera izvršava najmanje šest mjeseci. To je formalni uvjet. Materijalni je uvjet da takvu odluku sud može donijeti samo ako se na osnovi postignutog uspjeha u odgoju može opravdano očekivati da će se maloljetnik u sredini u kojoj bude živio dobro ponašati, nastaviti školovanje ili rad i da neće činiti kaznena djela.

Prema stavku 2. sud ima mogućnost izricanja više odgojnih mjera za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta.

Stavak 3. propisuje uvjete pod kojima sud može opozvati uvjetni otpust, dok stavak 4. određuje trajanje uvjetnog otpusta.

Članak 22.

Stavak 1. propisuje izricanje jedinstvene odgojne mjere ako postoji stjecaj kaznenih djela, a takvu oduku prema stavku 2. sud donosi i kad nakon izrečene odgojne mjere utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njezina izricanja počinio neko kazneno djelo.

Članak 23.

Stavak 1. određuje da se podaci o odgojnim mjerama mogu dati samo državnom odvjetništvu i sudu i to samo povodom novog postupka. Osim toga daju se i tijelima koja izvršavaju odgojnu mjeru.

U stavku 2. je propisano brisanje podataka o izrečenoj odgojnoj mjeri. U svakom slučaju ti podaci se brišu kad evidentirana osoba navrší dvadeset i četiri godine život, osim ako ne postoji situacija na koju se odnosi stavak 3. Rehabilitacijski rokovi trebali bi biti određeni posebnim zakonom.

Članak 24.

U stavku 1. određen je maloljetnički zatvor kao kazna lišenja slobode s posebnostima u odnosu na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj.

Prema stavku 2. maloljetnički zatvor se može izreći samo (1) starijem maloljetniku, (2) za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora tri godine ili teža kazna i (3) kad s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru, već je potrebno kažnjavanje. To je posebno značajno za kaznena djela počinjena od strane maloljetnika koja su u porastu i specifična za maloljetne počinitelje (npr. nasilničko ponašanje, teška tjelesna ozljeda).

Članak 25.

Stavak 1. određuje najmanju i najveću mjeru maloljetničkog zatvora. U drugoj rečenici je posebno ograničenje maloljetničkog zatvora ako je maloljetnik počinio kazneno djelo za koje

je propisan dugotrajni zatvor ili je u pitanju stjecaj najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora više od deset godina.

Prema stavku 2. maloljetnički zatvor ne može se odmjeriti u duljem trajanju od propisane kazne za počinjeno djelo. Pri izricanju maloljetničkog zatvora sud nije obavezan na najmanju propisanu mjeru kazne.

U stavku 3. se propisuje da će sud pri odmjeravanju kazne maloljetničkog zatvora uzeti u obzir (1) sve okolnosti koje utječu na visinu kazne (članak 56. Kaznenog zakona), ali (2) imajući pri tome posebno na umu stupanj zrelosti maloljetnika, vrijeme koje je potrebno za njegov odgoj, obrazovanje i stručno osposobljavanje.

Prema stavku 4. svako lišenje slobode u svezi s kaznenim djelom uračunava se u izrečenu kaznu maloljetničkog zatvora.

Članak 26.

Članak 26. istovjetan je članku 25. ZSM/97. Odnosi se na izricanje maloljetničkog zatvora za stjecaj kaznenih djela bez prethodnog utvrđivanja kazne za svako djelo.

Članak 27.

Prema prvoj rečenici u stavku 1. maloljetnik može ostvariti pravo na uvjetni otpust ako je izdržao najmanje jednu trećinu kazne. U drugoj rečenici toga stavka je propisano da za vrijeme uvjetnog otpusta sud može izreći mjere pojačanog nadzora i posebne obveze. Treća rečenica određuje da uvjetni otpust traje do isteka vremena za koje je kazna izrečena.

U stavku 2. je propisano da će sud opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja je izrečena kazna zatvora ili maloljetničkog zatvora najmanje šest mjeseci.

Članak 28.

Stavak 1. u prvoj rečenici propisuje da sud može izreći da je maloljetnik kriv za kazneno djelo, ali sud može istodobno pridržati izricanje kazne maloljetničkog zatvora kad smatra da se izricanjem krivnje i prijetnjom naknadnog izricanja kazne može počinitelja odvratiti od daljnjih kaznenih djela. Kad postoje uvjeti za pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora sud može maloljetniku izreći odgojne mjere pojačanog nadzora, upućivanja u disciplinski centar i jednu ili više posebnih obveza koje ne mogu trajati dulje od vremena provjeravanja.

U stavku 2. je propisana mogućnost naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora u slučaju počinjenja novog kaznenog djela ili protivljenja provođenju odgojnih mjera u vremenu provjeravanja koje može trajati od jedne do tri godine.

Stavak 3. propisuje mogućnost izricanja sigurnosnih mjera kao dodatne obveze uz pridržaj maloljetničkog zatvora (to je usporedivo s dvostrukim uvjetom kod uvjetne osude).

Članak 29.

Stavak 1. propisuje naknadno izricanje maloljetničkog zatvora zbog počinjenja novog djela u vremenu provjeravanja. Sud će izreći kaznu samo ako ocijeni da je to potrebno radi odvratanja maloljetnika od daljnjih kaznenih djela.

U stavku 2. uređuje se naknadno izricanje kazne zbog neizvršavanja odgojne mjere ili sigurnosne mjere.

Stavak 3. upućuje na primjenu odredaba o odmjeravanju kazne za stjecaj kaznenih djela, dok je stavak 4. posebna odredba koja uređuje izricanje odgojnih mjera.

Stavak 5. je posebna odredba prema kojoj se može izreći kazna najkasnije unutar godine dana nakon proteka vremena provjeravanja, čime je jasno ograničeno vrijeme unutar kojeg se može naknadno izreći kazna maloljetničkog zatvora neovisno o trajanju postupka zbog novog kaznenog djela.

Članak 30.

Članak 30. istovjetan je članku 29. ZSM/97. Za tijek i prekid zastare te nastup apsolutne zastare vrijede opći propisi Kaznenog zakona.

Članak 31.

Stavak 1. diferencira sigurnosne mjere i mogućnost njihova propisivanja. Za sve maloljetnike isključuje mogućnost primjene sigurnosne mjere zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, a sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može biti primijenjena samo prema starijem maloljetniku.

U stavku 2. uređuje se trajanje pojedinih sigurnosnih mjera. Za sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti najdulje trajanje je tri godine.

Članak 32.

Članak 32. istovjetan je članku 31. ZSM/97.

Prema stavku 2. sud će uzeti u obzir i obiteljske prilike počinitelja i je li se počinitelj uključio u redovni život.

Članak 33.

Prema prvoj rečenici stavka 1. punoljetnoj osobi može se za kazneno djelo koje je počinila kao stariji maloljetnik izreći odgojna mjera posebnih obveza, odgojna mjera pojačanoga nadzora i kazna maloljetničkog zatvora. Tom počinitelju može se izreći zavodska odgojna mjera samo ako u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života. U drugoj rečenici navedene su okolnosti koje sud mora cijeliti pri izricanju sankcije (sve okolnosti iz vremena počinjenja djela, osobito težinu i narav djela, vrijeme koje je proteklo od njegova počinjenja, ponašanje počinitelja, obiteljske prilike, kako se počinitelj uključio u redoviti život i svrha što je treba postići tim sankcijama). Treća rečenica određuje najdulje trajanje izrečenih odgojnih mjera.

Stavak 2. ima više rečenica. Prva predviđa da se iznimno od stavka 1. punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja navršila dvadeset i jednu godinu života, može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Druga rečenica uređuje položaj osobe koja je u vrijeme suđenja navršila dvadeset i tri godine života. Toj osobi sud će umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Prema trećoj rečenici kod izricanja kazne zatvora sud će kaznu zatvora odmjeriti u granicama propisanim u članku 25., a za stjecaj kaznenih djela i prema članku 26. stavku 1. Četvrta rečenica određuje da kazna zatvora ima u pogledu rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora..

Članak 34.

Članak 34. istovjetan je članku 33. ZSM/97 koji se odnosi na objavljivanje presude.

Članak 35.

Članak 35. istovjetan je članku 34. ZSM/97 prema kojemu u kaznenim predmetima maloljetnika sude sudovi za mladež.

Članak 36.

Članak 36. istovjetan je članku 35. ZSM/97, a taj propis određuje da s navršenom dvadeseti trećom godinom prestaje nadležnost suda za mladež

Članak 37.

Članak 37. istovjetan je članku 36. ZSM/97. Tom se odredbom predviđa ustrojavanje sudova za mladež, suci za mladež i vijeća za mladež i vijeća za mladež Vrhovnog suda.

Članak 38.

Članak 38. postavlja posebne uvjete za subjekte u kaznenim predmetima. Oni moraju imati izraženu sklonost za odgoj, potrebe i probitke mladeži, te vladati osnovnim znanjima s područja kriminologije, socijalne pedagogije, psihologije mladih i socijalnog rada za mlade osobe.

Članak 39.

Članak 39. u stavku 1. propisuje postupak postavljanja sudaca, a u stavku 2. državnih odvjetnika, dok se stavak 3. odnosi na suce i državne odvjetnike.

Članak 40.

Kriteriji iz članka 38. mjerodavni su i za suce Vrhovnog suda i zamjenike državnog odvjetnika koji postupaju pred vijećem vrhovnog suda.

Članak 41.

Stavak 1. predviđa sudjelovanje sudaca porotnika za mladež, a u stavku 2. uređeno je iz reda kojih osoba se oni imenuju.

Članak 42.

Suca istrage za mladež imenuje predsjednik županijskog suda godišnjim rasporedom prema kriterijima iz članka 38.

Članak 43.

Stavak 1. predviđa da sudovi za mladež i državna odvjetništva koja postupaju pred tim sudovima imaju kao stručne suradnike socijalne pedagoge, socijalne radnike i psihologe. U stavku 2. uređuju se poslovi koje obavljaju stručni suradnici.

Članak 44.

Članak 44. istovjetan je članku 56. ZSM/97 time da se tom odredbom nastoji koncentrirati suđenje u predmetima maloljetnika iz općinske nadležnosti kod jednog općinskog suda za područje županijskog suda.

Članak 45.

Stavak 1. uređuje sastav vijeća za mladež općinskog suda.

U stavku 2. propisano je odlučivanje izvanraspravnog vijeća za mladež.

Stavak 3. uređuje nadležnost raspravnog vijeća za mladež županijskog suda kao i nadležnost toga suda kad sudi u drugom stupnju, dok se stavak 4. odnosi na odlučivanje izvanraspravnog vijeća za mladež županijskog suda.

U stavku 5. propisan je sastav vijeća za mladež Vrhovnog suda.

Stavak 6. predviđa da su suci porotnici vijeća za mladež raznog spola.

Nadležnost suca za mladež uređena je u stavku 7.

Članak 46.

Članak 46. je istovjetan članku 58. ZSM/97. Tim se propisom uređuje nadležnost izvanraspravnog vijeća za mladež općinskog i županijskog suda (u stavcima 1. i 2.) te sastav vijeća za mladež višeg suda (u stavku 3.)

Članak 47.

Članak 47. istovjetan je članku 59. ZSM/97. Uređuje mjesnu nadležnost.

Članak 48.

Članak 48. gotovo je istovjetan članku 43. ZSM/97. Prema stavku 1. u kaznenom postupku prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela koji nije navršio dvadeset tri godine života primjenjuju se odredbe Zakona, a odredbe Zakona o kaznenom postupku samo ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Stavak 2. isključuje primjenu određenih odredaba u postupku prema maloljetnom počinitelju koji je u vrijeme postupka navršio dvadeset i jednu godinu života.

Članak 49.

Članak 49. uređuje postupanje ako se u postupku utvrdi da osoba u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila četrnaest godina života. U tom slučaju kaznena prijava bit će odbačena ili postupak obustavljen i podaci o djelu i počinitelju bit će dostavljeni zavodu za socijalnu skrb u županiji.

Članak 50.

Jedini ovlašteni tužitelj u postupku prema maloljetniku je državni odvjetnik.

Stavak 2. uređuje postupanje ako se za kazneno djelo progoni po prijedlogu ili po privatnoj tužbi.

Članak 51.

Članak 51. istovjetan je članku 46. ZSM/97. Državni odvjetnik je isključivo ovlašteni tužitelj.

Članak 52.

Članak 52. istovjetan je članku 47. ZSM/97. Odredbe o skraćenom postupku ne primjenjuju se u postupku prema maloljetniku.

Članak 53.

Suđenje u odsutnosti je u postupku prema maloljetniku isključeno.

U stavku 2. je općenita odredba koja nalaže da se pri ispitivanju maloljetnika i poduzimanju drugih radnji kojima je maloljetnik prisutan, postupa obazrivo, tako da, s obzirom na psihičku razvijenost i osobna svojstva maloljetnika, vođenje kaznenog postupka ne šteti razvoju njegove ličnosti.

Članak 54.

Članak 54. je vrlo značajna odredba kojom se propisuju slučajevi obvezatne obrane maloljetnika. Tako se u stavku 1. određuje da maloljetnik mora imati branitelja od prvog ispitivanja do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka. Nakon okončanja postupka maloljetnik mora imati branitelja kod donošenja odluke o zamjeni odgojne mjere zavodskom odgojnom mjerom i kod naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora. Obrana nije ovisna o težini kaznenog djela niti o bilo kojoj drugoj okolnosti.

Fakultativna obrana je prema stavku 2. predviđena ako državni odvjetnik odlučuje prema načelu svrhovitosti maloljetnik može imati branitelja (članak 72.).

Branitelja mogu uzeti osim maloljetnika osobe navedene u stavku 3.

Branitelj maloljetnika može biti samo odvjetnik. Ako se postavlja onda branitelj mora biti s izraženim sklonostima i osnovnim znanjima u području odgoja i skrbi za mlade osobe s liste odvjetnika za mladež Hrvatske odvjetničke komore.

Članak 55.

Pravilo je prema stavku 1. da se prisutnost maloljetnika osigurava pozivom preko roditelja, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih važnih okolnosti.

Vezivanje maloljetnika pri dovođenju kao iznimku uređuje stavak 3.

Dostava se obavlja odgovarajućom primjenom općih odredaba.

Članak 56.

Članak 56. istovjetan je članku 51. ZSM/97. Prema tom propisu sudovi za mladež i državna odvjetništva izvješćuju zavod za socijalnu skrb u županiji kad u kaznenom postupku utvrđene činjenice i okolnosti upućuju na potrebu poduzimanja mjera radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika.

Članak 57.

Članak 57. istovjetan je članku 52. ZSM/97., a uređuje posebne ovlasti zavod za socijalnu skrb u županiji u postupku prema maloljetniku. U stavku 1. propisuje se da u postupku prema maloljetniku, uz ovlasti što ih izričito predviđaju odredbe ovoga Zakona, predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji ima pravo upoznati se s tijekom postupka, u tijeku tog postupka stavljati prijedloge i upozoravati na činjenice i dokaze koji su važni za donošenje ispravne odluke.

Stavak 2. određuje da će o postupanju prema maloljetniku državni odvjetnik obavijestiti nadležni zavod za socijalnu skrb u županiji.

Članak 58.

Članak 58. istovjetan je članku 53. ZSM/97 kojim je ustanovljena apsolutna obveza svjedočenja o određenim okolnostima (osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnika).

Članak 59.

Svi subjekti moraju u postupku prema maloljetniku postupati hitno.

Članak 60.

Stavak 1. određuje tajnost izvida i postupka prema maloljetniku.

Prema stavku 2. nadležno tijelo može dati odobrenje da se objavi sadržaj i tijek postupka prema maloljetniku i odluka donesena u tom postupku, a prema stavku 3. može se objaviti samo ono na što se odobrenje izričito odnosi.

Članak 61.

Stavak 1. načelna je odredba koja predviđa da se i u slučaju zajedničkog ostvarenja kaznenog djela postupak prema maloljetniku razdvaja od postupka prema punoljetnoj osobi.

U stavku 2. predviđena je iznimka prema kojoj se postupak prema maloljetniku može iznimno spojiti s prethodnim ili kaznenim postupkom protiv punoljetne osobe i provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku. To se predviđa samo ako razdvajanje postupka nije nikako moguće bez štete za svestrano razjašnjenje stvari, a rješenje o spajanju donosi vijeće za mladež nadležnog suda na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika. Protiv toga rješenja nije dopuštena žalba. Važno je istaknuti da rješenje donosi vijeće za mladež.

Stavak 3. predviđa za spojeni postupak obveznu primjenu određenih propisa. Osim toga prethodni postupak vodi državni odvjetnik za mladež, a odluke donosi sud za mladež.

Prema stavku 4. za vođenje postupka nadležan je sud za mladež. To je veoma značajna odredba kojom se kao primarna uređuje nadležnost suda za mladež.

Stavak 5. propisuje sastav vijeća za mladež općinskog suda i vijeća za mladež prvostupanjskog županijskog suda.

Stavak 6. propisuje sastav vijeća za mladež drugostupanjskog županijskog suda.

Stavak 7. propisuje sastav izvanraspravnog vijeća.

Stavak 8. propisuje sastav vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 62.

Članak 62. istovjetan je članku 61. ZSM/97. Stavak 1. uređuje situaciju kad je ista osoba počinila neko kazneno djelo kao maloljetnik, a neko kao mlađi punoljetnik ili neko kao odrasla osoba. U tom slučaju provest će se jedinstveni postupak prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Prema stavku 2. u jedinstvenom postupku za neko kazneno djelo počinjeno u maloljetničkoj dobi i za neko kazneno djelo počinjeno u mlađoj punoljetničkoj dobi ili za neko kazneno djelo iz članka 113. Zakona počinjeno u odrasloj dobi, za suđenje je nadležan sud za mladež, a u jedinstvenom postupku za neko drugo kazneno djelo počinjeno u odrasloj dobi, nadležan je sud po općim propisima.

Članak 63.

Članak 63. propisuje uhićenje, pritvor i istražni zatvor prema maloljetniku. Rokovi su u odnosu na članak 109. Zakona o kaznenom postupku kraći. Ispitivanje provodi sudac za mladež, koji odlučuje i o pritvoru, a ako on ne može postupati, radnje poduzima sudac istrage. Iz toga slijedi da samo sud provodi te radnje.

Radna skupina je razmatrala i alternativu koja ne predviđa određivanje pritvora. Prema alternativnom tekstu sudac za mladež odmah odlučuje o istražnom zatvoru time da takav prijedlog državni odvjetnik mora dati u roku od jednog sata nakon okončanog ispitivanja.

Članak 64.

Prema članku 64. o mjerama opreza uvijek odlučuje sud.

Članak 65.

Članak 65. uređuje posebnu ustanovu privremenih mjera prema maloljetniku. Prema stavku 1. sud može, na prijedlog državnog odvjetnika ili po službenoj dužnosti, nakon pribavljanja podataka od zavoda za socijalnu skrb u županiji, odlučiti da se maloljetnika u tijeku postupka privremeno stavi pod nadzor zavoda za socijalnu skrb u županiji radi pružanja pomoći i zaštite, ili da ga se privremeno smjesti u ustanovu socijalne skrbi, kad je to primjereno očekivanoj sankciji, da bi se maloljetnika zaštitilo od daljnjeg ugrožavanja njegova razvoja, posebno od napasti ponavljanja kaznenog djela.

Prema stavku 2. o privremenim mjerama odlučuje sud.

U stavku 3. propisuje se način provođenja i nadzor nad privremenim smještajem, a trajanje i ispitivanje osnovanosti privremenog smještaja je uređeno u stavku 4.

Stavak 5. nalaže uračunavanje vremena provedenog na privremenom smještaju uračunava se u vrijeme izvršenja zavodske odgojene mjere.

Članak 66.

U stavku 1. propisano je da kad prema Zakonu o kaznenom postupku postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora, prema maloljetniku će se istražni zatvor odrediti samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza, privremenog smještaja ili istražnim zatvorom u domu.

Stavak 2. određuje da će se maloljetnik prema kojem je određen istražni zatvor smjestiti u zatvorenu zatvorsku ustanovu, a prema stavku 4. smještaj u zatvorenoj zavodskoj ustanovi uzima se kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere.

U stavku 3. propisano je da zatvorena zavodska ustanova za smještaj maloljetnika mora imati dijagnostički odjel i odjel za odgoj i rad u malim skupinama, dok je u stavku 5. propisana obveza suca za mladež da jednom tjedno provodi nadzor nad izvršenjem istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu.

Za razliku od ZSM/97, maloljetnik kojem je određen istražni zatvor bit će smješten u zatvorenu zavodsku ustanovu u kojoj se prema maloljetniku poduzimaju mjere pedagoškog tretmana i zbog toga se takvo izvršavanje istražnog zatvora uzima u obzir kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere. Naime, prema ZSM/97 pritvor se nije mogao uračunati odnosno uzeti u obzir u vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere, jer se prema njemu nisu poduzimale nikakve mjere tretmana i odgoja. Stoga je smještaj svih maloljetnika u zatvorenu zavodsku ustanovu primjereniji vid lišenja slobode jer se prema njima mogu odmah poduzimati odgovarajuće mjere odgoja. Na ovaj način će maloljetnici biti u bitno povoljnijem položaju nego prema postojećim propisima.

Članak 67.

Prema stavku 1. ukupno trajanje istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu ne može prijeći polovinu vremena koje je propisano za odrasle počinitelje kaznenih djela u Zakonu o kaznenom postupku.

Stavak 2. propisuje tko odlučuje o određivanju i produljenju istražnog zatvora, stavak 3. obvezno periodično ispitivanje, dok je u stavku 4. uređeno postupanje o žalbi.

Članak 68.

Sud ima prema stavku 1. posebnu obvezu obavještavanja.

Stavak 2. obvezuje suca za mladež da od određenih osoba pribavi pisanu suglasnost o primjeni tehničkih sredstava nadzora iz članka 119. stavka 3. Zakona o kaznenom postupku i nalaže mu obvezu izvještavanja.

Članak 69.

Članak 69. uređuje provođenje izvida kaznenih djela koji prema stavku 2. mogu obuhvatiti prikupljanje podataka o osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnika.

Članak 70.

Prema stavku 1. ako državni odvjetnik ocijeni da nema osnove za vođenje kaznenog postupka prema maloljetniku (članak 206. Zakona o kaznenom postupku). O odbacivanju kaznene prijave državni odvjetnik obavještava oštećenika, uz navođenje razloga. Ako je policija podnijela prijavu, obavještava i to tijelo.

U stavicima 2. i 3. uređeni su slučajevi postupanja o zahtjevu oštećenika.

Članak 71.

U stavku 1. je posebna odredba o postupanju državnog odvjetnika po načelu oportuniteta, identična važećem rješenju. Državni odvjetnik može tako postupiti odlučujući o prijavi za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora do pet godina. Time se, a sukladno člancima 521. i 522. Zakona o kaznenom postupku, definira odlučivanje prema načelu svrhovitosti. Radi utvrđivanja tih okolnosti, državni odvjetnik može zatražiti obavijest od roditelja, odnosno maloljetnikova skrbnika, drugih osoba i ustanova, a može zatražiti da te podatke prikupi stručni suradnik u državnom odvjetništvu; kad je to potrebno, može te osobe i maloljetnika pozvati u državno odvjetništvo radi neposrednog prikupljanja obavijesti.

Stavak 2. propisuje situaciju kada je maloljetnik prijavljen za više kaznenih djela, ali je svrhovito da mu se izrekne maloljetnička sankcija samo za jedno jer pokretanje postupka za druga kaznena djela ne bi bitno utjecalo na odabir maloljetničke sankcije, državni odvjetnik može odlučiti da nema osnove za vođenje kaznenog postupka za ta druga kaznena djela. Ovu odluku državni odvjetnik može donijeti samo u odnosu na kaznena djela za koja je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina.

Stavak 3. predviđa obvezu obavještanja.

Članak 72.

Članak 72. uređuje tzv. uvjetovani oportunitet. Katalog mjera kojima se može uvjetovati oportunitet je naveden u stavku 1.

U postojeći katalog mjera dodana je nova alineja pod c) da se maloljetnik uključi u postupak posredovanja kroz izvansudsku nagodbu (u granicama iz članka 10. stavka 5. i 9. ovog Zakona).

Stavak 2. pretpostavlja da maloljetnik obveze ispunjava uz suradnju i nadzor zavoda za socijalnu skrb u županiji, a ako je te obveze ispunio, državni odvjetnik donosi konačnu odluku o nepokretanju postupka prema maloljetniku.

Obavještanje je propisano u stavku 3., a Glavni državni odvjetnik donosi potanje upute o primjeni odredbi stavaka 1. i 2.

Članak 73.

Članak 73. uređuje odlučivanje državnog odvjetnika prema svrhovitosti (1) kad je u tijeku izvršenje kazne ili odgojne mjere ili (2) je maloljetnik odlukom zavoda za socijalnu skrb u županiji smješten u ustanovu socijalne skrbi ako s obzirom na težinu i narav kaznenog djela i pobude iz kojih je djelo počinjeno vođenje postupka i izricanje sankcije za to djelo ne bi bilo svrhovito.

Obavještanje je propisano u stavku 2.

Članak 74.

Prema stavku 1. u postupku prema maloljetniku postupaju državni odvjetnici za mladež i istražitelji specijalizirani za mladež. Prema drugoj rečenici radnje će iznimno poduzeti drugi državni odvjetnik ili istražitelj ako zbog okolnosti ne može postupati državni odvjetnik ili istražitelj za mladež.

Sukladno stavku 1. sudac za mladež postupa kad je u Zakonu o kaznenom postupku propisano postupanje suca istrage, a tek supsidijarno sudac istrage prema stavku 3.

Članak 75.

Prema stavku 1. pripremni postupak se obvezno provodi za djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, a može se provesti za djela za koja se vodi redoviti postupak za djela za koja je zakonom propisana nadležnost županijskog suda.

Pripremni postupak prema stavku 1. provodi državni odvjetnik za mladež.

Stavak 4. propisuje mogućnost provođenja dokaznih radnji kad se ne vodi pripremni postupak.

Članak 76.

U stavku 1. je novi propis koji određuje obvezno ispitivanje maloljetnika kao prve dokazne radnje u postupku, neovisno radi li se samo o provođenju dokaznih radnji ili vođenju pripremnog postupka. Time maloljetnik odmah ima saznanja o postupanju državnog odvjetnika, pravo razgledanja spisa i aktivnog sudjelovanja u radnjama.

Prema stavku 2. snima se svako, a ne samo prvo ispitivanje maloljetnika, a ako to nije učinjeno prema stavku 3. zapisnik o tom ispitivanju ne može se upotrijebiti kao dokaz.

Članak 77.

Prema stavku 1. sudac za mladež odlučuje nalogom o vještačenju psihijatrijskim pregledom maloljetnika, tjelesnom pregledu i uzimanju tjelesnih uzoraka u dokazne svrhe od maloljetnika.

Stavci 2. i 3. uređuju postupak na dokaznom ročištu.

Stavak 4. regulira provođenje dokaznih radnji na način da nakon što je maloljetnik ispitan, dokaznim radnjama mogu biti prisutni maloljetnik i branitelj. O poduzimanju dokazne radnje bit će prije njezinog poduzimanja obaviješten branitelj, osim ako radnja ne trpi odgodu. Tijelo koje provodi radnju može odobriti da radnji budu nazočni predstavnik zavod za socijalnu skrb u županiji i roditelji odnosno skrbnik maloljetnika, žrtva ili oštećenik.

Prema stavku 5. ako je postupljeno protivno odredbama stavka 1. i 3. ovog članka, iskaz, predmet, zapisnik ili nalaz i mišljenje ne može biti upotrijebljen kao dokaz u postupku.

Članak 78.

Stavak 1. uređuje posebnu komponentu postupka prema maloljetniku: prikupljanja podataka koji su potrebni za ocjenu psihofizičke razvijenosti i podaci o njegovim osobnim i obiteljskim prilikama, a u stavcima 2. i 3. uređuje se način prikupljanja tih podataka.

U stavku 4. propisuje se pribavljanje mišljenja.

Članak 79.

Nova koncepcija vođenja postupka uvjetovala je i odredbe u stavcima 1. – 3. Državni odvjetnik podnosi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije ili (nalogom) obustavlja pripremni postupak.

Članak 80.

Prema stavku 1. oštećenik može u roku od osam dana od primitka obavijesti državnog odvjetnika o obustavi pripremnog postupka zahtijevati da vijeće za mladež odluči o nastavku postupka, a prema stavku 2. kad vijeće ocijeni da je zahtjev iz stavka 1. osnovan, donosi rješenje o nastavku postupka. Stavak 3. određuje da će državni odvjetnik nastaviti postupak prema maloljetniku.

Članak 81.

Stavak 1. određuje rok u kojemu državni odvjetnik mora odlučiti o kaznenoj prijavi za kazneno djelo za koje se ne provodi pripremni postupak. Za takvo kazneno djelo odluku o kaznenoj prijavi državni odvjetnik je dužan donijeti u roku od šest mjeseci od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava, osim u slučaju primjene članka 72. o uvjetovanom oportunitetu.

Prema stavku 2. iznimno viši državni odvjetnik može na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika rok iz stavka 1. produljiti za još tri mjeseca.

Stavak 3. određuje da ako državni odvjetnik u rokovima iz stavka 1. i 2. ne stavi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije smatrat se da je odustao od vođenja kaznenog postupka.

Članak 82.

U stavku 1. se određuje da državni odvjetnik podnosi obrazloženi prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije kad prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo i na maloljetnikovu ličnost daju dovoljno osnove za stavljanje takva prijedloga. Prije stavljanja prijedloga državni odvjetnik mora ispitati maloljetnika. To je odredba koja maloljetniku daje priliku da se o kaznenoj prijavi izjasni prije stavljanja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije.

Stavak 2. određuje sadržaj prijedloga državnog odvjetnika za izricanje maloljetničke sankcije. Prema toj odredbi prijedlog državnog odvjetnika za izricanje maloljetničke sankcije treba sadržavati podatke iz članka 342. stavka 1. ZKP, podatke o ličnosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu primijeni odgojna mjera.

Prema stavku 3. bitni sadržaj prikupljenih podataka o ličnosti maloljetnika valja izložiti tako da to, koliko je moguće, ne djeluje štetno na maloljetnikov odgoj.

Članak 83.

Prema stavku 1. u postupku prema maloljetniku kontrolu prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije obavlja predsjednik vijeća.

U stavku 2. uređeno je odlučivanje predsjednika vijeća kad ocijeni da prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije nije osnovan ili nije svrhovito vođenje postupka. U tim slučajevima predsjednik vijeća rješenjem odbacuje prijedlog. Protiv tog je rješenja dopuštena žalba. Žaliti se mogu državni odvjetnik i oštećenik. O žalbi odlučuje viši sud.

Stavak 3. određuje da je donošenje naloga radnja kojom započinje postupak prema maloljetniku.

Članak 84.

Stavak 1. propisuje koje se osobe pozivaju na sjednicu vijeća.

U stavku 2. određeni su uvjeti pod kojima sjednica može biti provedena, tj. da joj obvezno prisustvuju državni odvjetnik i branitelj.

Stavci 3. i 4. diferenciraju izvanzavodske mjere od zavodskih mjera i maloljetničkog zatvora. Izricanje izvanzavodskih mjera uvjetovano je priznanjem maloljetnika. Te mjere mogu se izreći i u sjednici vijeća.

Članak 85.

Ovaj članak propisuje postupanje u sjednici vijeća i uređuje dvije situacije. Prva je ako se maloljetnik u prisutnosti branitelja očitovao da je počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu državnog odvjetnika. Maloljetniku u tom slučaju može biti izrečena izvanzavodska odgojna mjera. Vijeće može izreći izvanzavodsku odgojnu mjeru i ako maloljetnik ne dođe na sjednicu, a njegova prisutnost nije nužna i ako se očitovao da je počinio kazneno djelo opisano u prijedlogu državnog odvjetnika u prisutnosti branitelja. Druga je situacija ako maloljetnik poriče djelo (očitovanje da nije počinio djelo iz prijedloga) kada se poziva branitelja na određivanje koje dijelove prijedloga poriče i iz kojih razloga, potom se stranke i oštećenik očituju na dokaze koje namjeravaju izvesti na raspravi i sastavlja se raspravni spis.

Članak 86.

Prema stavku 1. kad sud odlučuje na temelju rasprave, na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe Zakona o kaznenom postupku o pripremama za raspravu, o upravljanju raspravom, o pretpostavkama za održavanje rasprave, o odgodi i prekidanju rasprave, o zapisniku i o tijeku rasprave, ali sud može odstupiti od tih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila svrhovita.

Stavak 2. uređuje pozivanje na raspravu. Prema toj odredbi pored osoba navedenih u članku 383. Zakona o kaznenom postupku, na raspravu će se pozvati roditelji maloljetnika, odnosno skrbnik, udomitelj, predstavnik zavoda za socijalnu skrb u županiji i predstavnik ustanove u kojoj se maloljetnik nalazi. Međutim, nedolazak roditelja, skrbnika, udomitelja, predstavnika zavoda za socijalnu skrb u županiji i predstavnika ustanove u kojoj se maloljetnik nalazi ne sprječava sud da održi raspravu.

Raspravi prema stavku 3. osim maloljetnika moraju biti prisutni državni odvjetnik i branitelj, s tim da prema stavku 4. vijeće može dopustiti da raspravi prisustvuju osobe koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta, te znanstveni radnici.

Stavak 5. propisuje pravo vijeća da s rasprave udalji osobe. Prema toj odredbi tijekom rasprave vijeće može naložiti da se, osim državnog odvjetnika i branitelja iz zasjedanja udalje sve ili samo pojedine osobe.

U stavku 6. propisano je da se maloljetnik za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka vijeće može naložiti udalji iz zasjedanja, zbog mogućeg štetnog utjecaja na njegov odgoj. Predsjednik vijeća će maloljetnika na primjeren način obavijestiti o sadržaju i tijeku postupka za vrijeme njegove odsutnosti.

Članak 87.

Stavak 1. propisuje da će se maloljetnik ispitati na početku dokaznog postupka osim ako ne zahtjeva drugačije. Predsjednik vijeća o tome će poučiti maloljetnika prije ispitivanja. To je različito od uređenja postupka prema odraslim počiniteljima u članku 416., ali i članku 535. stavku 2. Zakona o kaznenom postupku.

U stavku 2. propisuje se da predsjednik vijeća prvi ispituje maloljetnika. Nakon toga pitanja postavlja branitelj, a zatim državni odvjetnik.

Članak 88.

Članak 88. uređuje važna pitanja izricanja maloljetničke sankcije na raspravi i gotovo je istovjetan članku 85. ZSM/97.

Prema stavku 1. vijeće nije vezano za prijedlog državnog odvjetnika pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili odgojnu mjeru.

U stavku 2. propisano je postupanje u slučaju ispunjenja uvjeta za obustavu postupka ili oslobođenje od optužbe, odnosno kad vijeće ustanovi da nije svrhovito izreći maloljetniku kaznu ili odgojnu mjeru. Vijeće će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kada sud donosi presudu kojom se optužba odbija, ili kojom se optuženik oslobađa od optužbe, ali i kad vijeće ustanovi da nije svrhovito izreći maloljetniku kaznu ili odgojnu mjeru.

Prema stavku 3. vijeće donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci tog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik neće oglašavati krivim za kazneno djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.

Stavak 4. određuje da se presuda kojom se maloljetniku izriče kazna ili pridržava izricanje kazne donosi u obliku predviđenom za osuđujuću presudu, time da se prema stavku 5. razlozi za odluku iz stavka 3. i 4. koji bi mogli imati negativan učinak na maloljetnikov odgoj, neće izložiti.

Stavak 6. uređuje postupanje ako vijeće za mladež utvrdi da je za suđenje nadležno vijeće za mladež višeg suda, donijet će rješenje o ustupanju predmeta tom sudu, dok je u stavku 7. propisano da je predsjednik vijeća dužan u roku od osam dana od dana proglašenja odluke izraditi pisanu presudu odnosno rješenje, a ako to iz opravdanih razloga nije bilo moguće, rok se može iznimno produljiti do petnaest dana, uz pisanu obrazloženu obavijest predsjedniku suda.

Članak 89.

Određba je istovjetna članku 86. ZSM/97.

Prema stavku 1. sud može maloljetnika osuditi na plaćanje troškova kaznenog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu. Ako je maloljetniku izrečena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret državnog proračuna, a oštećenik se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnicu, ali prema stavku 2. ako maloljetnik ima vlastite prihode ili imovinu, može mu se naložiti plaćanje troškova kaznenog postupka i ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva i kad mu je izrečena odgojna mjera.

Članak 90.

Stavak 1. predviđa pravo na žalbu protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavi postupka time da je rok za podnošenje žalbe osam dana.

U stavku 2. predviđa se da određene osobe mogu podnijeti žalbu protiv volje maloljetnika, a stavak 3. propisuje da osoba koja je podnijela žalbu u korist maloljetnika može od nje odustati samo uz suglasnost maloljetnika.

Stavak 4. uređuje mogućnost izvršavanja prije pravomoćnosti odluke kojom je izrečena zavodska odgojna mjera, te uređuje postupak u kojemu se to odlučuje.

Pozivanje maloljetnika na sjednicu drugostupanjskog suda uređuje stavak 5.

Članak 91.

Preinačenje izricanjem teže sankcije mora prema stavku 1. biti predloženo u žalbi.

U stavku 2. predviđen je posebni slučaj žalbe protiv drugostupanjske odluke kojom je izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera

Članak 92.

Članak 92. istovjetan je članku 89. ZSM/97. Prema tom članku odredbe Zakona o kaznenom postupku o obnovi kaznenog postupka završenog pravomoćnom presudom na odgovarajući će se način primjenjivati i na obnovu postupka završenog pravomoćnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

Članak 93.

Stavak 1. uređuje naknadno izricanje kazne maloljetničkog zatvora u slučaju pridržaja iz članka 28.

Postupak naknadnog izricanja izricanje kazne maloljetničkog zatvora uređen je u stavku 2., a žalba u stavku 3.

Stavak 4. uređuje brisanje osude ako niti nakon godinu dana od vremena provjeravanja nije izrečena kazna čime je preciziran rok u kojemu će biti donijeto rješenje za brisanje osude.

Članak 94.

Prema članku 94. odgojne mjere izvršavaju se nakon pravomoćnosti sudske odluke i kad za njihovo izvršavanje nema zakonskih smetnji, osim ako je Zakonom drukčije određeno. Drukčije određuje članak 90. stavak 4.

Članak 95.

Odredba je istovjetna članku 94. ZSM/97.

Prema stavku 1. troškovi izvršenja odgojnih mjera padaju na teret državnog proračuna.

Stavak 2. odnosi se na roditelje, odnosno osobe koje su po zakonu obvezne uzdržavati maloljetnika. Te osobe su dužne snositi dio troškova za izvršenje odgojnih mjera, a prema stavku 3. visinu doprinosa roditelja, odnosno osoba koje su po zakonu dužne uzdržavati maloljetnika određuje sud pri donošenju odluke o primjeni odgojne mjere. Ako je zbog određivanja visine doprinosa potrebno provesti opsežnija ispitivanja o imovinskom stanju osoba koje su dužne uzdržavati maloljetnika, sud će najprije donijeti odluku o primjeni odgojne mjere, a nakon toga nastaviti postupak za određivanje visine doprinosa.

U stavku 4. je *clausula rebus sic stantibus*. Prema toj odredbi zbog naknadno promijenjenih prilika sud može izmijeniti odluku o visini doprinosa.

Članak 96.

Članak 96. istovjetan je članku 97. ZSM/97.

Nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera prema stavku 1. obavlja sud za mladež koji je u prvom stupnju izrekao mjeru, a prema stavku 2. taj sud je dužan voditi posebnu evidenciju za svakog maloljetnika kojem je izrekao odgojnu mjeru.

Članak 97.

Obvezu periodičnog dostavljanja izvješća uređuje stavak 1. Za razliku od istog propisa iz članka 98. ZSM/97, ravnatelj ustanove i upravitelj odgojnog zavoda u kojem se izvršava zavodska odgojna mjera će svaka tri mjeseca dostaviti sudu koji je izrekao odgojnu mjeru i nadležnom državnom odvjetniku izvješće o ponašanju maloljetnika i o uspjehu primjene mjere. Ravnatelj ustanove i upravitelj odgojnog zavoda stavit će prijedlog sudu, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja maloljetnika, za zamjenu ili obustavu izvršenja odgojne mjere.

Prema stavku 2. sudac za mladež i državni odvjetnik obilazit će najmanje dva puta godišnje maloljetnike smještene u ustanovi i u neposrednoj vezi s njima i službenicima koji neposredno rade na izvršenju odgojnih mjera, kao i uvidom u dokumentaciju ustanove, utvrditi zakonitost i ispravnost postupanja i postignuti uspjeh odgoja.

O uočenim propustima i drugim zapažanjima sudac za mladež dužan je prema stavku 3. bez odgode obavijestiti tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor nad izvršenjem odgojnih mjera, kao i ustanovu koja izvršava odgojnu mjeru, time da su prema stavku 4. povodom obavijesti suca za mladež tijela i ustanove nadležne za stručni nadzor dužni bez odgode izvršiti odgovarajuću provjeru i poduzeti mjere za uklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti te o tome izvijestiti sud.

Članak 98.

Predmetni članak obvezuje zavod za socijalnu skrb u županiji da svaka tri mjeseca, umjesto šest mjeseci prema članku 99. ZSM/97, dostavlja sudu koji je izrekao mjeru i nadležnom državnom odvjetniku izvješće o tijeku izvršenja ostalih odgojnih mjera. Sudac za mladež može, neovisno o navedenoj obvezi iz prve rečenice ovog članka, uvijek od zavoda za socijalnu skrb u županiji ili stručnog suradnika zahtijevati izvješće o izvršenju odgojnih mjera.

Članak 99.

Stavak 1. propisuje da, kad je udovoljeno uvjetima predviđenim u Zakonu za obustavu izvršenja odgojne mjere ili za zamjenu odgojne mjere ili za druge izričito predviđene odluke, o tome odlučuje vijeće suda za mladež koji je u prvom stupnju donio rješenje o odgojnoj mjeri, po službenoj dužnosti ili na prijedlog maloljetnika ili njegovog zakonskog zastupnika, državnog odvjetnika, ravnatelja ustanove, upravitelju odgojnog zavoda, ili službe koja provodi pojačani nadzor nad maloljetnikom.

Prema stavku 2. stručni suradnik u sudu obavlja po napatku suca pojedine radnje radi pripremanja odluke suda, a prema stavku 3. prije donošenja odluke iz stavka 1. sud će u sjednici vijeća, ispitati maloljetnika, roditelja ili skrbnika maloljetnika ili druge osobe, pročitati će pribavljena izvješća od ustanove u kojoj maloljetnik izvršava zavodsku mjeru, od zavoda za socijalnu skrb u županiji ili drugih tijela ili ustanova. O prijedlogu iz stavka 1. mišljenje će dati državni odvjetnik.

U stavku 4. posebni rok propisuje se za održavanje sjednicu vijeća iz stavka 3. ovog članka s tim da prema stavku 5. prijedlog iz stavka 1. maloljetnik može ponovno staviti tek protekom roka od tri mjeseca.

Stavak 6. propisuje rok i ovlaštenike koji mogu podnijeti žalbu. O žalbi odlučuje vijeće za mladež višeg suda.

Za razliku od članka 100. ZSM/9, sada prijedlog za odlučivanje o odgojnoj mjeri može staviti i maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik.

Članak 100.

Članak 100. istovjetan je članku 101. ZSM/97. i uređuje pravo maloljetnika na pritužbu ravnatelju ustanove i upravitelju odgojnog zavoda u kojoj se izvršava zavodska odgojna mjera zbog povrede njegovih prava ili drugih učinjenih mu nepravilnosti u tijeku izvršenja mjere, a u stavku 2. odlučivanje o opravdanosti pritužbe vijeća za mladež županijskog suda na čijem se području nalazi ustanova ili zavod.

Članak 101.

Članak 101. odnosi se na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora. Prema toj odredbi kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni maloljetnik izdržava u specijaliziranoj kaznionici za maloljetnike ili specijaliziranom odjelu kaznionice u kojima može ostati do navršene dvadeset i treće godine. Ako dotad ne izdrži kaznu upućuje se u kaznionicu u kojoj punoljetne osobe izdržavaju kaznu. Iznimno, u specijaliziranoj kaznionici za maloljetnike može ostati i osuđena osoba koja je navršila dvadeset tri godine ako je to potrebno radi završetka njezina školovanja ili stručnog osposobljavanja, ili ako ostatak neizdržane kazne nije veći od šest mjeseci, ali ni u kojem slučaju nakon navršene dvadeset sedme godine života.

Članak 102.

Članak 102. propisuje da o zahtjevu za sudsku zaštitu protiv mjera ili odluka upravitelja kaznionice u kojoj osuđeni maloljetnik izdržava kaznu maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež na čijem se području kazna izdržava.

Članak 103.

Članak 103. uređuje uvjetni otpust. Prema stavku 1. o uvjetnom otpustu maloljetnika s izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora odlučuje županijski sud za mladež koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora ili u čijem se sjedištu nalazi općinski sud koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

U stavku 2. uređuje se odlučivanje na temelju molbe ili po službenoj dužnosti. Sud odlučuje na temelju molbe maloljetnika, članova njegove uže obitelji, prijedloga ravnatelja kaznenog

zavoda ili državnog odvjetnika. Po službenoj dužnosti sud će odlučiti o uvjetnom otpustu maloljetnika dva mjeseca prije dvije trećine izdržane kazne, a pribavljanje mišljenja državnog odvjetnika i ispitivanje maloljetnika uređeno je u stavku 3.

Prema stavku 4. o opozivu uvjetnog otpusta odlučuje, nakon pribavljenog mišljenja državnog odvjetnika i ispitivanja maloljetnika, županijski sud za mladež koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora ili u čijem se sjedištu nalazi općinski sud koji je izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

Za razliku od ZSM/97, sud pred kojim je vođen postupak posjeduje sve relevantne podatke o osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnika te se na području nadležnosti tog suda nalazi i zavod za socijalnu skrb u županiji koji treba osigurati postpenalni prihvata.

Članak 104.

Članak 104. predviđa da za mlade punoljetne počinitelje kaznenih djela vrijede odredbe Kaznenog zakona i kaznenopravne odredbe drugih zakona Republike Hrvatske, a uz uvjete predviđene u Zakonu (članak 105.) i odredbe koje vrijede za maloljetne počinitelje kaznenih djela.

Članak 105.

Članak 105. propisuje primjenu maloljetničkom prava na mlade punoljetne osobe. Prema stavku 1. mlađem punoljetniku sud može izreći odgojnu mjeru posebnih obveza, odgojnu mjeru pojačanog nadzora i kaznu maloljetničkog zatvora, a ako počinitelj u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset i jednu godinu života, i zavodsku odgojnu mjeru. Sud će izreći maloljetničku sankciju kad se s obzirom na vrstu kaznenog djela i način njegova izvršenja zaključi da je ono u velikoj mjeri odraz životne dobi počinitelja, a okolnosti koje se odnose na njegovu ličnost opravdavaju uvjerenje da će se svrha sankcija postići izricanjem odgojnih mjera ili kazne maloljetničkog zatvora. Izrečena odgojna mjera može trajati najdulje do počiniteljeve navršene dvadeset i treće godine života.

U stavku 2. predviđa se da mlađem punoljetniku koji je u vrijeme suđenja navršio dvadeset i jednu godinu života sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je počinitelj u vrijeme suđenja navršio dvadeset tri godine života, sud će umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Kod izricanja kazne zatvora sud će kaznu zatvora odmjeriti u granicama propisanim u članku 25., a za stjecaj kaznenih djela i prema članku 26. stavku 1. Kazna zatvora ima u pogledu rehabilitacije i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

U slučajevima izricanja odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora, prema mlađim punoljetnim osobama mogu se prema stavku 3. primijeniti sigurnosne mjere pod istim uvjetima kao i prema maloljetnicima.

Stavak 4. uređuje primjenu određenih propisa pri izricanju sankcija prema stavku 1.

Članak 106.

Članak 106. propisuje posebnosti primjene odredaba Kaznenog zakona, odnosno općeg kaznenog prava na mlade punoljetnike kroz mogućnost blažeg kažnjavanja.

Stavak 2. postavlja posebno ograničenje pri izricanju kazne zatvora mlađem punoljetniku. Ta odredba određuje da se osobi koja je kazneno djelo počinila kao mlađi punoljetnik ne može izreći kazna zatvora u trajanju duljem od petnaest godina, osim za djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora ili za stjecaj najmanje dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od deset godina.

U stavku 3. je odredba prema kojoj se prema osobi koja je kazneno djelo počinila kao mlađi punoljetnik ne može primijeniti sigurnosna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti.

Članak 107.

Prema stavku 1. kazneni postupak prema mlađem punoljetniku provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku s tim da se u postupku prema počinitelju koji u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset tri godine života odgovarajuće primjenjuju određene odredbe ovoga Zakona. U slučaju primjene maloljetničkoga kaznenog prava prema članku 105. odgovarajuće vrijede i navedene druge odredbe.

U stavku 2. propisuje se da stavak 1. vrijedi i onda ako se provodi jedinstveni postupak prema mlađem punoljetniku s postupkom protiv odrasle osobe primjenjuju se glede mlađeg punoljetnika odredbe stavka 1.

U slučaju iz stavka 1. postupaju državni odvjetnik za mladež i sudac istrage za mladež.

Članak 108.

Članak 108. istovjetan je članku 112. ZSM/97, dakle ako se prema mlađem punoljetniku vodi skraćeni postupak, primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 107.

Članak 109.

Članak 109. istovjetan je članku 113. ZSM/97 tako da odredba članka 44. o nadležnosti, odgovarajuće vrijedi u suđenju u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika.

Članak 110.

Prema stavku 1. u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika sude sudovi za mladež, a u stavku 2. je propisana odgovarajuća primjena članaka 36. do 43.

Članak 111.

U članku 111. propisan je sastav suda u predmetima mlađih punoljetnika.

Prema stavku 1. vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sudi u sastavu od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano suđenje u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež.

Stavak 2. uređuje sastav drugostupanjskog suda, a stavak 3. sastav vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Kad odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, to vijeće je sastavljeno po općim propisima.

U stavku 4. predviđa se da se odredba članka 45. stavak 6. primjenjuje na sastav vijeća za mladež u kaznenim predmetima mlađih punoljetnika, a u stavku 5. propisan je sastav izvanraspravnog vijeća, dok je prema stavku 6. sudac u skraćenom postupku i u postupku za izdavanje kaznenog naloga sudac za mladež općinskog suda.

Članak 112.

Prema članku 112. pri izvršenju izrečenih sankcija mlađim punoljetnim osobama odgovarajuće vrijede odredbe članka 94. do 103.

Članak 113.

Članci 113. – 121. propisuju kaznenopravnu zaštitu djece.

Članak 113. propisuje kaznenopravnu zaštitu djece, kao i cijela glava IV. Zakona o sudovima za mladež, dok je dob počinitelja propisna u članku 2.

Prema stavku 2. dijete u smislu kaznenopravne zaštite je osoba koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela izvršenog na njegovu štetu nije navršilo osamnaest godina.

Stavak 3. propisuje za koja kaznena djela počinjena na štetu djece sude sudovi za mladež. Sudovi za mladež sude odraslim počiniteljima za kaznena djela propisna Kaznenim zakonom prema katalogu koji sadržava kaznena djela iz ZSM/97 i proširenje kataloga za sva kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa i protiv braka, obitelji i mladeži, te kaznena djela prenošenje spolne bolesti i nasilničko ponašanje.

Važna je odredba prema kojoj se konkurencija nadležnosti rješava u korist suda za mladež. Naime, u jedinstvenom postupku za neko kazneno djelo iz ovog članka i za neko drugo kazneno djelo nadležan je sud za mladež.

Članak 114.

Prema stavku 1. kazneni postupak protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece provodi se prema odredbama Zakona o kaznenom postupku, ali prema stavku 2. u predmetima kaznenih djela kazneno pravne zaštite djece postupaju državni odvjetnici za mladež, specijalizirani policijski službenici za mladež i istražitelji za mladež. Iznimno, postupaju drugi policijski službenici i istražitelji ako zbog okolnosti slučaja ne mogu postupati policijski službenici i istražitelji specijalizirani za mladež.

Članak 115.

Stavak 1. propisuje hitno postupanje u određenim predmetima. Prema toj odredbi kad policija sazna da je na štetu djeteta počinjeno kazneno djelo iz članka 113. stavka 3., za koje je propisana kazna zatvora tri godine ili teža, obavijestit će odmah državnog odvjetnika za mladež. Nadležni državni odvjetnik za mladež najkasnije će u roku tri dana od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava za kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa i protiv braka, obitelji i mladeži sudu istrage za mladež staviti prijedlog za održavanje dokaznog ročišta, radi ispitivanja djeteta kao svjedoka.

Prema stavku 2. ako se kao svjedok ispituje dijete oštećeno kaznenim djelom iz članka 113. koje u vrijeme ispitivanja nije navršilo šesnaest godina, takvo će se ispitivanje uvijek provesti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku o ispitivanju djeteta kao svjedoka iz članka 292. stavka 1. Ispitivanju može prisustvovati osoba u koju dijete ima povjerenja.

Stavak 3. predviđa da se djeca kao svjedoci oštećeni kaznenim djelom iz članka 113. mogu umjesto u sudu, ispitati u svome stanu ili drugom posebno opremljenom prostoru. Pri ispitivanju svjedoka postupit će se na način propisan u stavku 2. Kad je dijete ispitano kao svjedok u smislu odredbi stavaka 2. i 3. na raspravi će prema stavku 4. uvijek biti reproducirana snimka ispitivanja.

Stavak 5. propisuje fakultativno i obligatorno prepisivanje. Sudac može odrediti prijepis snimljenog iskaza koji postaje sastavni dio zapisnika o ispitivanju. Kada se radi o kaznenim djelima protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa snimka ispitivanja će se uvijek prepisati. Osoba koja je obavila prijepis kao i stručna osoba koja je provodila snimanje, potpisuju prijepis snimljenog iskaza.

U stavku 6. određuje se čuvanje podataka prikupljenih putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka. Ti podaci čuvaju se koliko se čuva i kazneni spis.

Odredbe članka 60. stavka 2. i 3. (zabrana objave sadržaja, tijeka postupka i odluke bez odobrenja suda za mladež ili državnog odvjetnika za mladež) odgovarajuće vrijede u kaznenim predmetima protiv počinitelja kaznenih djela na štetu djece.

Stavak 8. isključuje primjenu određenih odredaba. Na dijete se ne primjenjuju odredbe o prisilnom dovodenju, novčanom i zatvorskom kažnjavanju zbog odbijanja svjedočenja. Poziv djetetu kao svjedoku upućuje se preko njegovih roditelja.

Članak 116.

Stavak 1. predviđa postavljanje opunomoćenika djetetu. Kad prosudi da je radi osiguranja zakonitih interesa djeteta oštećenika ili djeteta žrtve ili djeteta oštećenika kao tužitelja opravdano postaviti opunomoćenika, predsjednik suda postaviti će mu, na prijedlog suca istrage za mladež odnosno predsjednika vijeća za mladež, opunomoćenika iz reda odvjetnika koji imaju izražene sklonosti i znanja u području odgoja i skrbi za mlade osobe s liste odvjetnika za mladež Hrvatske odvjetničke komore, a u stavku 2. navode se situacije u kojima je postavljanje opunomoćenika obligatorno.

Prema stavku 3. djetetu žrtvi kaznenog djela bit će osigurana pomoć savjetnika u svrhu davanja iskaza u kaznenom postupku, koju će pružiti stručni suradnik suda ili druga stručna osoba na teret proračunskih sredstava.

Članak 117.

Članak 117. propisuje da o činjenicama i okolnostima koje su pridonijele ili pogodovala izvršenju kaznenog djela državni odvjetnik za mladež i sudac za mladež obavijestiti će nadležni zavod za socijalnu skrb u županiji radi poduzimanja mjera zaštite prava i dobrobiti djece.

Članak 118.

Članak 118. ustanovljava posebnu obvezu državnom odvjetniku. Prema tom propisu državni odvjetnik je dužan zatražiti od zavoda za socijalnu skrb u županiji pokretanje izvanparničnog postupka protiv roditelja koji zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava, radi lišenja prava na roditeljsku skrb ili oduzimanje prava na život s djetetom, kada to utvrdi tijekom kaznenog postupka.

Članak 119.

Prema stavku 1. odredba o nadležnosti odgovarajuće se primjenjuje u suđenju u predmetima kaznenopravne zaštite djece, a mjesnu nadležnost određuje stavak 2.

Članak 120.

Prema članku 120. odredbe o ustrojstvu sudova za mladež odgovarajuće vrijede u suđenju za kaznena djela iz članka 113.

Članak 121.

Odredba propisuje sastav suda u predmetima kaznenopravne zaštite djece na istovjetan način kao i kod mlađih punoljetnika.

Prema stavku 1. vijeće za mladež općinskog suda i vijeće za mladež prvostupanjskog županijskog suda sudi u sastavu od suca za mladež i dva suca porotnika za mladež. Kad je Zakonom o kaznenom postupku propisano suđenje u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika, vijeće za mladež županijskog suda sastavljeno je od dva suca, od kojih je najmanje jedan sudac za mladež, i tri suca porotnika za mladež, dok je u stavku 2. odredba koja uređuje sastav vijeća za mladež drugostupanjskoga županijskog suda, a u stavku 3. sastav vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Kad to vijeće odlučuje u trećem stupnju i o izvanrednim pravnim lijekovima, sastavljeno je po općim propisima. Prema stavku 4. suci porotnici moraju biti različitog spola, a prema stavku 5. izvanraspravno vijeće odlučuje u sastavu po općim propisima, s tim da je najmanje jedan član vijeća sudac za mladež, dok je prema stavku 6. sudac u skraćenom postupku sudac za mladež općinskog suda.

Članak 122.

Prema članku 122. stupanjem na snagu Zakona prestaje važiti Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, br. 111/97, 27/98 i 12/2002).

Članak 123.

Članak 123. odnosi se na postupovne odredbe.

U stavku 1. određeno je da se kazneni postupak iz nadležnosti sudova za mladež koji je pokrenut prije stupanja na snagu Zakona, dovršava po odredbama ZSM/97, osim što će se prema maloljetniku uvijek primijeniti odredba o istražnom zatvoru. Neovisno je li kazneni postupak pokrenut po starom ili novom Zakonu o sudovima za mladež, prema maloljetniku će se uvijek primijeniti odredba članka 66. novog Zakona o sudovima za mladež o istražnom zatvoru prema maloljetniku koja je bitno drugačije određena, a u konačnici i za njega povoljnija od dosadašnje odredbe.

Ako je prema stavku 2. do stupanja na snagu Zakona donesena kakva odluka protiv koje je po odredbama zakona po kojem je postupak vođen dopušten pravni lijek ili još teče rok za podnošenje pravnog lijeka, ili je pravni lijek podnesen, ali o njemu još nije odlučeno, u tom postupku primijenit će se odredbe zakona po kojem je donesena odluka, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 124.

Prema članku 124. stupanjem na snagu Zakona, maloljetnici koji se nalaze u zatvoru na temelju rješenja o određivanju pritvora prema ZSM/97 bit će premješteni u zatvorenu zavodsku ustanovu, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Do osnivanja zatvorenih zavodskih ustanova, ministar nadležan za poslove pravosuđa odredit će u sklopu postojećih zatvora, posebne zatvorske jedinice za maloljetnike.

Članak 125.

Članak 125. propisuje obvezu ministara da donesu podzakonske akte.

Članak 126.

Članak 126. uređuje stručno usavršavanje.

Članak 127.

Prema stavku 1. ministar nadležan za poslove pravosuđa osniva Povjerenstvo za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog postupka i izvršenja maloljetničkih sankcija, a prema stavku 2. članovi Povjerenstva imenuju se iz reda istaknutih sudaca za mladež, državnih odvjetnika za mladež, stručnih suradnika, odvjetnika, službenika ministarstva nadležnih za unutarnje poslove specijaliziranih za područje kriminaliteta mladih, službenika ministarstva nadležnih za poslove pravosuđa i ministarstva nadležnog za poslove zdravstva i socijalne skrbi odgovornih za izvršenje kaznenopravnih sankcija i znanstvenika koji se bave delinkvencijom mladih, dok prema stavku 3. Povjerenstvo podnosi ministru nadležnom za poslove pravosuđa odgovarajuće prijedloge i mišljenja.

Članak 128.

Članak 128. uređuje stupanje Zakona na snagu.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Nisu potrebna dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske za primjenu ovog Zakona. U okviru sredstava za materijalne rashode poslovanja županijskih i općinskih sudova redovno se u okviru zadanog limita planiraju sredstva na stavci rashoda 3237 Intelektualne i osobne usluge za podmirenje troškova koji nastaju u sudskim postupcima, kao što su naknade usluga odvjetnika po službenoj dužnosti, vještaka, tumača i sl.

Za 2012. i 2013. godinu planirat će se sredstva na stavci rashoda za općinske i županijske sudove u okviru zadanog limita od Ministarstva financija.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je bio na prvom čitanju u Hrvatskome saboru u Konačnom prijedlogu zakona nastale su određene razlike kao posljedica uvažavanja prijedloga i mišljenja Odbora za pravosuđe, kao i rasprave u Hrvatskome saboru.

Prihvaćena je primjedba Odbora za pravosuđe da se u članku 5. definira moguće izricanje sigurnosnih mjera svim maloljetnicima.

Predlagatelj je u članku 18. stavku 3. brisao riječi: „obustavi ili promjeni“ koje sugeriraju sudu donošenje samo dvije vrste odluke, premda sud može donijeti i drugačiju odluku. Zakon ne može ograničiti i sugerirati samo jednu ili dvije vrste odluka, jer time zadire u samostalnost i neovisnost suda i zakonitost u donošenju odluka.

Predlagatelj je u članku 28. stavku 1. precizirao vrijeme trajanja odgojnih mjera koje se izriču uz pridržaj maloljetničkog zatvora.

Prihvaćena je primjedba Odbora za pravosuđe na način da u članku 38. nije ograničen pojam državnog odvjetnika za mladež samo za postupanje pred sudom.

U članku 40. način određivanja sudaca Vijeća za mladež Vrhovnog suda Republike Hrvatske i zamjenika državnog odvjetnika ostaje kao u dosadašnjem ZSM/97, s obzirom na broj sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske i potrebe hitnog rješavanja tih predmeta.

Predlagatelj je u članku 61. stavicima 5. do 7. propisao sastav suda za mladež koji sudi u jedinstvenom postupku u prvom i drugom stupnju, na raspravi i izvan rasprave.

Predlagatelj je članak 63. prilagodio očekivanim izmjenama Zakona o kaznenom postupku time da su rokovi za odlučivanje kraći od predviđenih rokova u Zakonu o kaznenom postupku.

Predlagatelj je sada u članku 66. jasno propisao da se pri određivanju istražnog zatvora mlađem i starijem maloljetniku isti izvršava smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu. Na taj način izjednačen je tretman svih maloljetnika (mlađih i starijih maloljetnika) i time osigurana mogućnost uračunavanja istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu i kad se starijem maloljetniku izrekne zavodska odgojna mjera.

Predlagatelj je u članku 67. stavku 1. naglasio ukupno trajanje istražnog zatvora prema maloljetniku i u granicama sada stavka 2. precizirao trajanje istražnog zatvora u prethodnom postupku rukovodeći se odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Predlagatelj se vezano za pitanje oportuniteta u članku 71. stavku 2. rukovodio odredbom iz članka 521. stavka 1. točke 4. Zakona o kaznenom postupku čime se očekuje učinkovitije vođenje postupka prema maloljetniku i hitnost postupanja u cilju da se maloljetnik što prije podvrgne odgovarajućem tretmanu prema odgojnoj mjeri koja će mu biti izrečena.

U članku 72. stavku 1. kojim se propisuje tzv. uvjetovani oportunitet u katalog mjera dodana je nova alineja pod c) da se maloljetnik uključi u postupak posredovanja kroz izvansudsku nagodbu (u granicama iz članka 10. stavaka 5. i 9.).

Predlagatelj je u člancima 111. i 121. prilagodio odredbu o sastavu suda prema Zakonu o kaznenom postupku. Naime, prema očekivanim izmjenama Zakona o kaznenom postupku došlo bi i do promjene u sastavu suda na način da bi sud bio sastavljen od dva suca i tri suca porotnika samo za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Na ovaj način je omogućeno sastavljanje vijeća iz nadležnosti sudova za mladež i prema mogućim drugim zakonskim rješenjima.

Predlagatelj je u članku 113. rukovodeći se primjedbom Vrhovnog suda Republike Hrvatske izmijenio i precizirao nadležnost suda za mladež za kaznena djela na štetu djece.

Predlagatelj je u pojedinim odredbama pored ravnatelja ustanova dodao i upravitelja odgojnih zavoda u kojima se izvršava zavodska odgojna mjera.

Predlagatelj je u članku 124. stavku 2. razriješio pitanje izvršavanja istražnog zatvora prema maloljetnicima do osnivanja zatvorenih zavodskih ustanova.

U cijelom tekstu Zakona riječi: „centri za socijalnu skrb“ zamijenjeni su riječima: „zavod za socijalnu skrb u županiji“, s obzirom da je novim Zakonom o socijalnoj skrbi koji je stupio na snagu izmijenjena navedena terminologija.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA SU DANA NA KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

U vezi primjedbi predstavnice Kluba zastupnika SDP-a o potrebi zadržavanja institucije „suca za mladež kao istražnog suca“ kao jamca zaštite prava maloljetnika, odnosno njezina protivljenja usklađivanju Zakona o sudovima za mladež sa Zakonom o kaznenom postupku u smislu uvođenja državnoodvjetničke istrage jer „državni odvjetnik je po prirodi stvari educiran da progoni, a ne da odgojno utječe i gleda probitke samog okrivljenika“,

ističemo da je od donošenja Zakona o sudovima za mladež 1997. godine ustrojena funkcija stručnog suradnika izvan pravne struke (defektolozi, socijalni radnici) pri odjelima za mladež pri državnim odvjetništvima, koji primarno sudjeluju u prethodnom postupku za ostvarivanje primjene načela oportuniteta (članci 63. do 66.) i kaznenopravne zaštite maloljetnika. Stručni suradnici su velika stručna pomoć državnim odvjetništvima u konzultativnom postupku vezano za prijedlog izricanja odgojnih mjera nakon dovršenog prethodnog postupka, kao i za podnošenje neposrednog prijedloga općinskom sudu za kaznena djela za koja je to bilo moguće u smislu prikupljanja podataka o osobnim i obiteljskim prilikama.

Stručni suradnici također su i veza između državnih odvjetništva i zavoda za socijalnu skrb u županijama, kako u odnosu na prikupljanje podataka o osobnim i obiteljskim prilikama i provođenje posebnih obveza u prethodnom postupku povodom prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije, tako i u odnosu na provođenje odgojnih mjera izrečenih od strane suda u situacijama kada se maloljetnici ponovo pojavljuju kao počinitelji kaznenog djela.

Vezano uz kazneno pravnu zaštitu, na stručnim suradnicima je inicijativa za poduzimanje socijalno zaštitnih intervencija prema službi socijalne zaštite.

Nadalje, suprotno tvrdnjama predstavnice kluba zastupnika SDP-a o nepostojanju adekvatne edukacije državnih odvjetnika za mladež, redovito se održavaju seminari i skupovi, organizirani kako od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, tako i u suradnji s Pravosudnom akademijom. U spomenutu edukaciju uključena je i njemačka međunarodna zaklada za pravnu pomoć s kojom Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ostvaruje uspješnu suradnju vezanu uz edukaciju državnih odvjetništava i stručnih suradnika u odjelima za mladež, a u navedene seminare su uključeni i svi suci za mladež i stručni suradnici pri sudovima u odjelima za mladež. Ovakvi seminari doprinose unaprjeđenju međusobne komunikacije i kvalitete postupaka prema maloljetnicima, maloljetnim punoljetnicima i postupcima kazneno pravne zaštite djece.